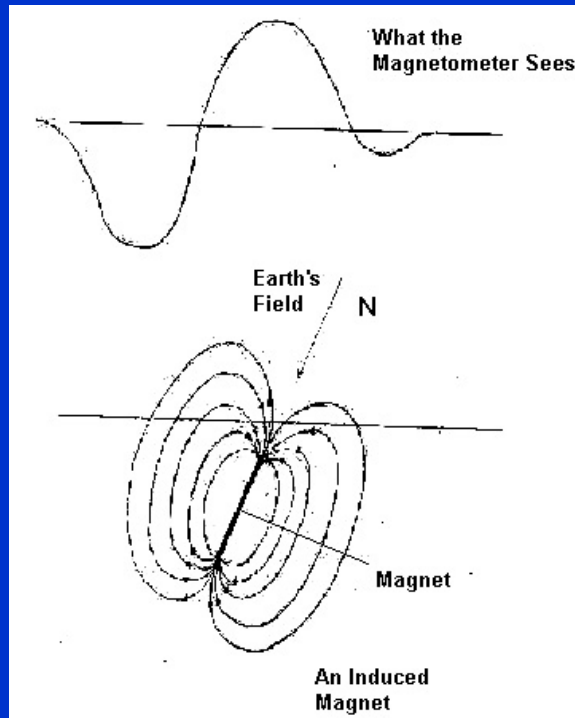

ZÁKLADY APLIKOVANEJ GEOFYZIKY - MAGNETOMETRIA

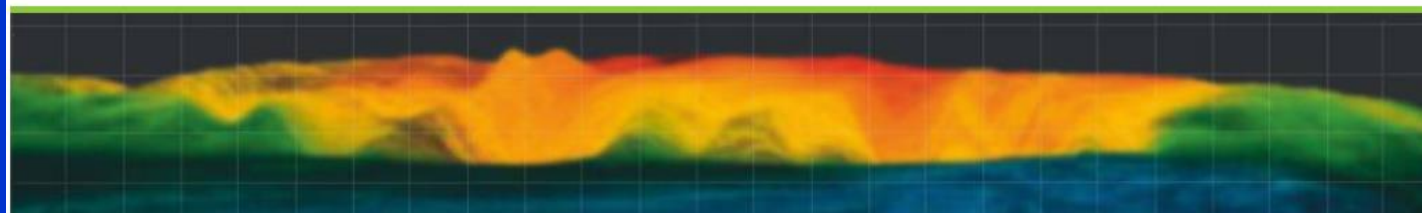
Magnetometria: odvetvie aplikovanej geofyziky, ktoré sa zaoberá meraním, spracovaním a interpretáciou anomálií zemského magnetického poľa.

Prezentácie z prednášok vo forme PDF:

<http://www.kaeg.sk>

Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Katedra aplikovanej a environmentálnej geofyziky

[Domov](#)

[Štúdium](#)

[Katedra](#)

[História](#)

[Zamestnanci](#)

[Výskum](#)

[Fotogaléria](#)

[Súbory](#)

Aktuálne témy Bakalárskych a Diplomových prác na našej katedre (šk. rok 2017/2018)

Napísal Roman Pašteka, 21. novembra 2017 v Aktuality

Milé študentky, milí študenti.

V pripojených súboroch nájdete aktualizované témy BP a DP na našej katedre.

V prípade záujmu o niektorú z nich kontaktujte uvedeného učiteľa alebo vedúceho katedry.

[BakTemy17](#)

[DiplTemy17](#)

[Čítať ďalej »](#)

XII. Slovenská Geofyzikálna konferencia

Napísal Roman Pašteka, 7. apríla 2017 v Aktuality

SGK XII. SLOVENSKÁ GEOFYZIKÁLNA
KONFERENCIA
28. - 29. SEPTEMBER 2017
BRATISLAVA

Hľadať

Rýchla navigácia

[Fotogaléria](#)

[História](#)

[Katedra](#)

[Štúdium](#)

[Učebné texty](#)

[Súbory](#)

[Výskum](#)

[Projekt APVV](#)

■ Project
APVV-0194-10
„Bouguer_NG“

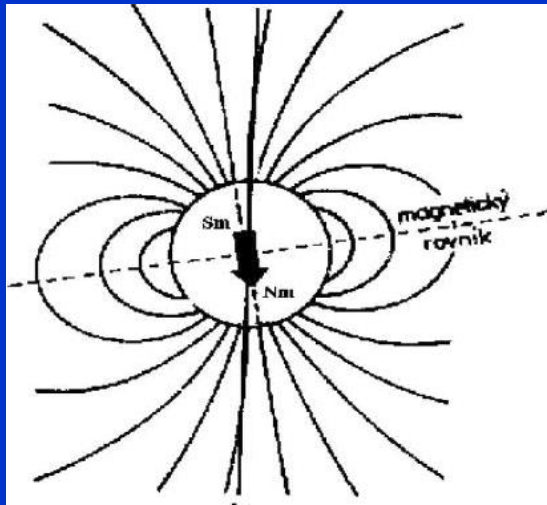
ZÁKLADY APLIKOVANEJ MAGNETOMETRIE

Obsah prednášky:

- základné pojmy
- zemské magnetické pole (ZMP) a jeho zložky
- meranie magnetickej indukcie (prístroje)
- magnetická susceptibilita (minerálov a hornín)
- spracovanie meraní (mapy anomálneho magn. poľa ΔT)
- interpretácia
- príklady využitia magnetometrie

MAGNETOMETRIA

Meranie, vyhodnocovanie a interpretácia anomálneho magnetického poľa Zeme

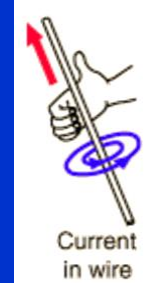
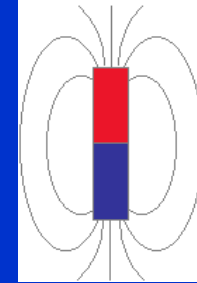
William Gilbert – v knihe „De Magnete“ v roku 1600 opisuje Zem ako veľký permanentný magnet

základné pojmy – magnetické pole

Magnetické pole sa nachádza v okolí:

- permanentného magnetu,
- vodiča, cez ktorý tečie elektrický prúd.

Prejavuje sa pôsobením na železné predmety a ďalšími elektromagnetickými javmi.

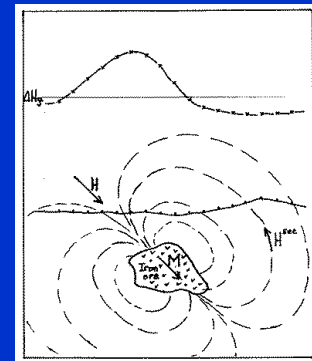

Popisujeme ho 2 dôležitými vektorovými veličinami:

magnetická intenzita **H** (primárne pole), [$\text{A} \cdot \text{m}^{-1}$]

magnetická indukcia **B** (vyvolané pole), [T], používané [nT]

medzi nimi platí dôležitý vzťah: **$B = \mu H$**

kde μ – magnetická permeabilita, ktorá udáva mieru magnetizácie látky v dôsledku pôsobenia magn. poľa, jednotka [$\text{H} \cdot \text{m}^{-1} = \text{N} \cdot \text{A}^{-2}$].

Používame aj tzv. relatívnu magnetickú permeabilitu (bezrozmerné číslo):

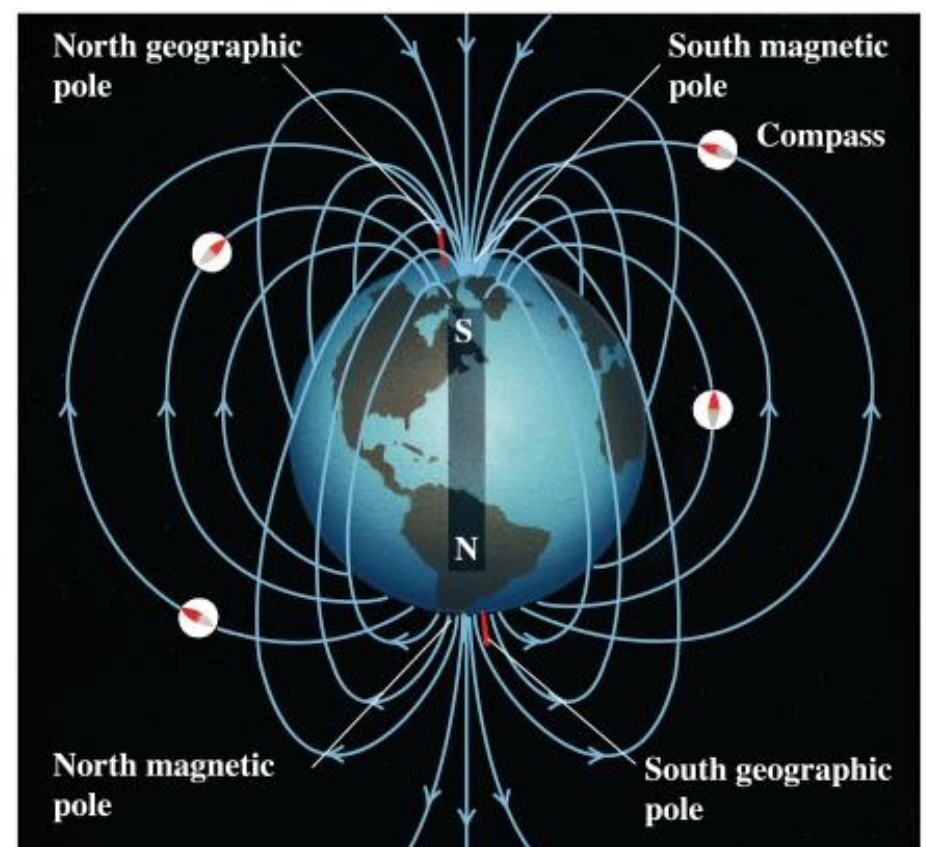
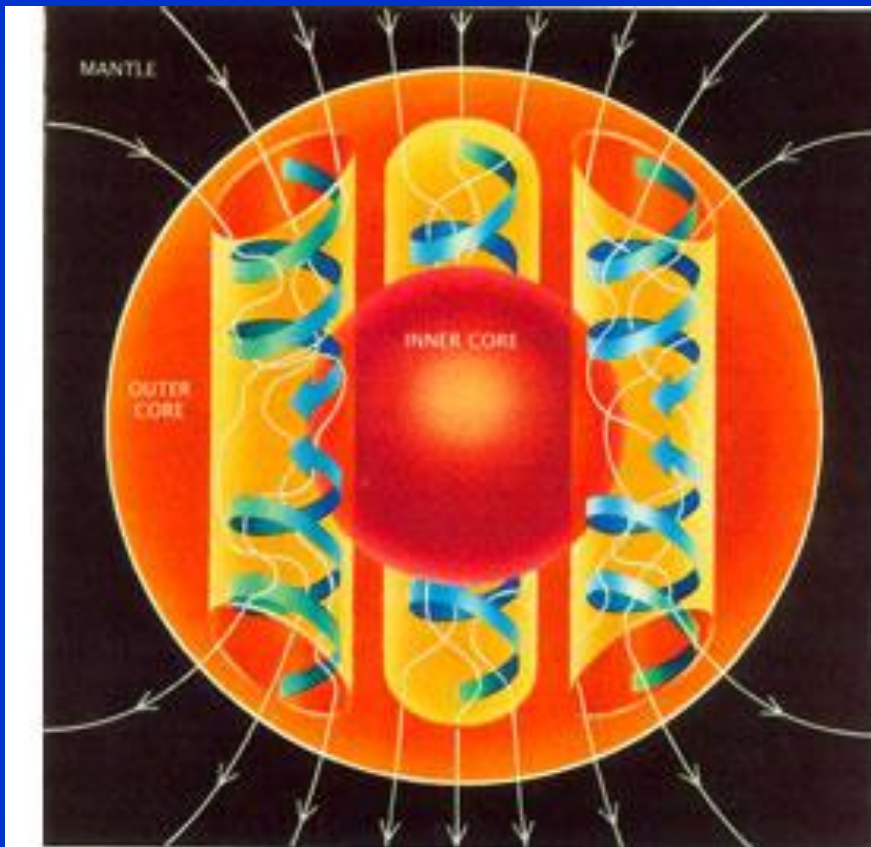
$$\mu_r = \mu / \mu_0 \Rightarrow \mu = \mu_r \cdot \mu_0$$

μ_0 – permeabilita vákua ($4\pi \cdot 10^{-7} \text{ H} \cdot \text{m}^{-1}$)

základné pojmy – zemské magnetické pole (ZMP)

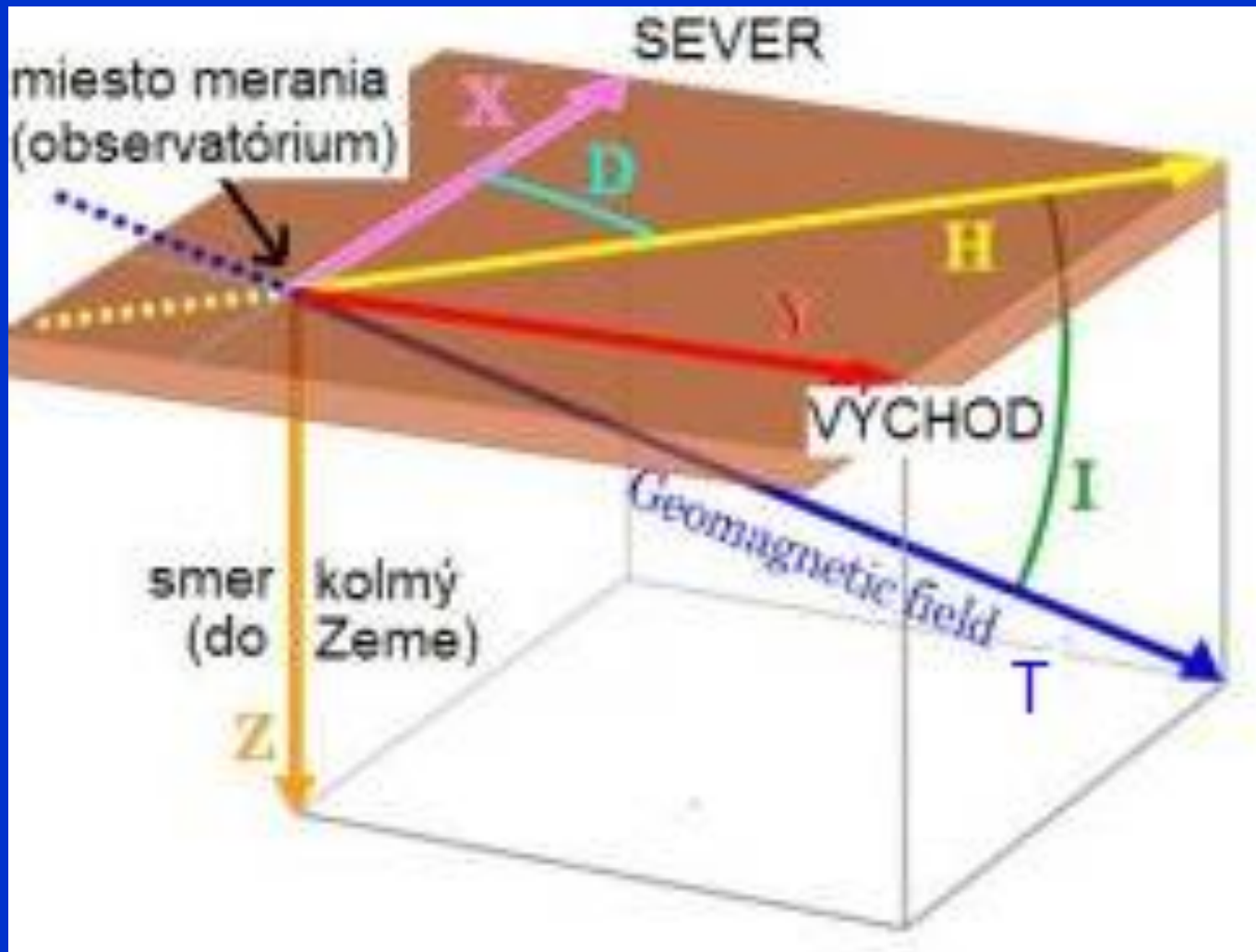
Vznik zemského magnetického pole:

Základom jeho generovania je pohyb vodivých hmôt (elektricky nabitých částíc) vo vonkajšom jadre – tzv. hydromagneto dynamické javy.

Copyright © Addison Wesley Longman, Inc.

základné pojmy – zemské magnetické pole (ZMP)

Rozklad vektora totálnej magnetickej indukcie (T) na zložky H , X , Y a Z . Dôležité sú tiež uhly I (inklinácia) a D (deklinácia).

základné pojmy – zemské magnetické pole (ZMP)

Približná veľkosť elementov ZMP v μT			
	Póly	Rovník	SR
H	0	30-40	20
Z	60-70	0	44
T	60-70	30-40	49
I	$\pm 90^\circ$	0°	65°
D	neurč.	$+10^\circ$ až -20°	0°

= 20000 nT

= 44000 nT

= 49000 nT

Existujú tzv. kalkulačky parametrov geomagn. poľa, napr:
<https://www.ngdc.noaa.gov/geomag-web/>

Magnetic Field Calculators

Declination

U.S. Historic Declination

Magnetic Field

Magnetic Field Component Grid

Magnetic Field Estimated Values

Magnetic field is calculated using the most recent [World Magnetic Model \(WMM\)](#) or the [International Geomagnetic Reference Field \(IGRF\)](#) model. For 1590 to 1900 the calculator is based on the [gufm1](#) model. A smooth transition from gufm1 to IGRF was imposed from 1890 to 1900. The calculator provides an easy way for you to get results in HTML, XML, or CSV programmatically (API). For more information click the information button above.

Calculate Magnetic Field

Latitude: ☐ S ☒ N

Longitude: ☒ W ☐ E

Elevation: ☐ GPS ☒ Mean sea level

Kilometers

Model: ☒ WMM (2014-2019) ☐ IGRF (1590-2019)

Start Date: Year Month Day

End Date: Year Month Day

Step size:

Lookup Latitude / Longitude

Either enter a zip code, select a country/city, or [search for an address at USGS Earth Explorer](#).

U.S. Zip Code:

- OR -

Country:

City:

NOAA > NESDIS > NCEI (formerly NGDC) > Geomagnetism

Magnetic Field Calculators

Declination

U.S. Historic Declination

Magnetic Field

Magnetic Field Component Grid

Magnetic Field Estimated Values

Magnetic field is calculated using the most recent [World Magnetic Model \(WMM\)](#) or the [International Geomagnetic Reference Field \(IGRF\)](#) model. For 1590 to 1900 the calculator is based on the [gufm1](#) model. A smooth transition from gufm1 to IGRF was imposed from 1890 to 1900. The calculator provides an easy way for you to get results in HTML, XML, or CSV programmatically (API). For more information click the information button above.

Calculate Magnetic Field

Lookup Latitude / Longitude

Magnetic Field

Model Used: WMM2015

Latitude: 48.72° N

Longitude: 21.258° E

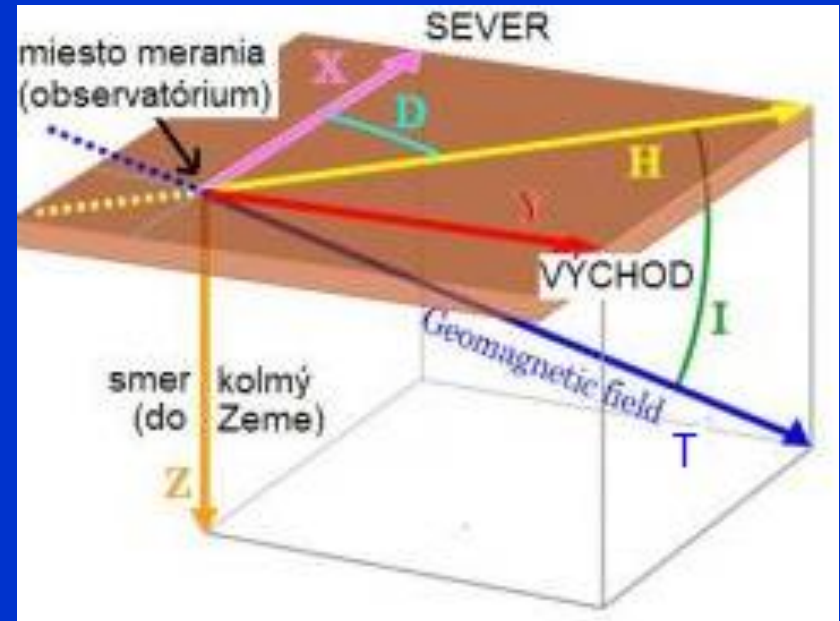
Elevation: 0.0 km Mean Sea Level

Date	Declination (+ E - W)	Inclination (+ D - U)	Horizontal Intensity	North Comp (+ N - S)	East Comp (+ E - W)	Vertical Comp (+ D - U)	Total Field
2017-12-05	5.3402°	65.3305°	20,528.2 nT	20,439.1 nT	1,910.5 nT	44,694.1 nT	49,183.0 nT
Change/year	0.1182°/yr	0.0105°/yr	5.4 nT/yr	1.4 nT/yr	42.7 nT/yr	33.3 nT/yr	32.5 nT/yr
Uncertainty	0.36°	0.22°	133 nT	138 nT	89 nT	165 nT	152 nT

End Date: Year Month Day

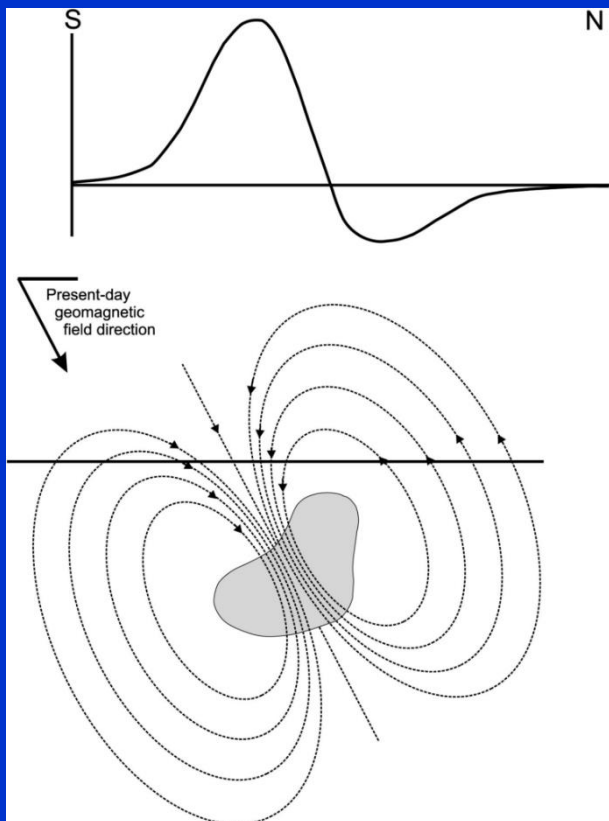
Step size:

základné pojmy – zemské magnetické pole (ZMP)

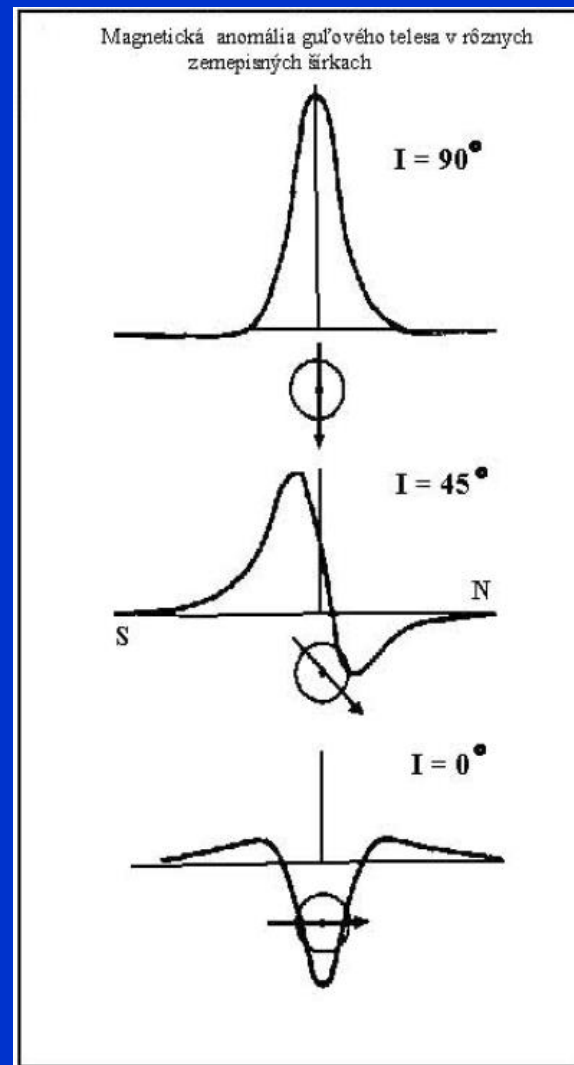

S týmito parametrami geomagn. poľa súvisí aj tvar a amplitúda magn. anomálií na rôznych miestach na zemskom povrchu.

základné pojmy – zemské magnetické pole (ZMP)

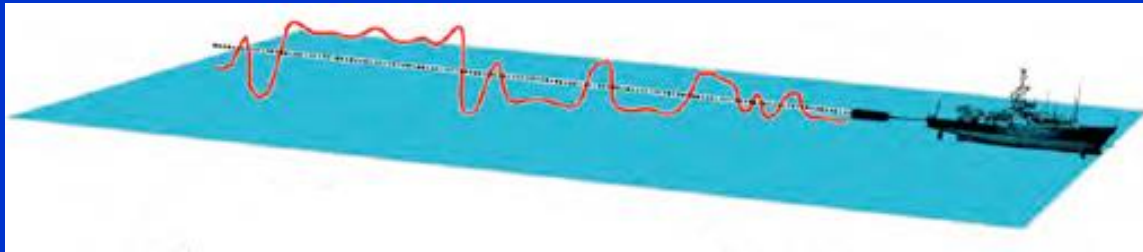
telesá s určitými petrofyzikálnymi vlastnosťami sa zmagnetizujú (niektoré sa potom stanú “magnetmi”)

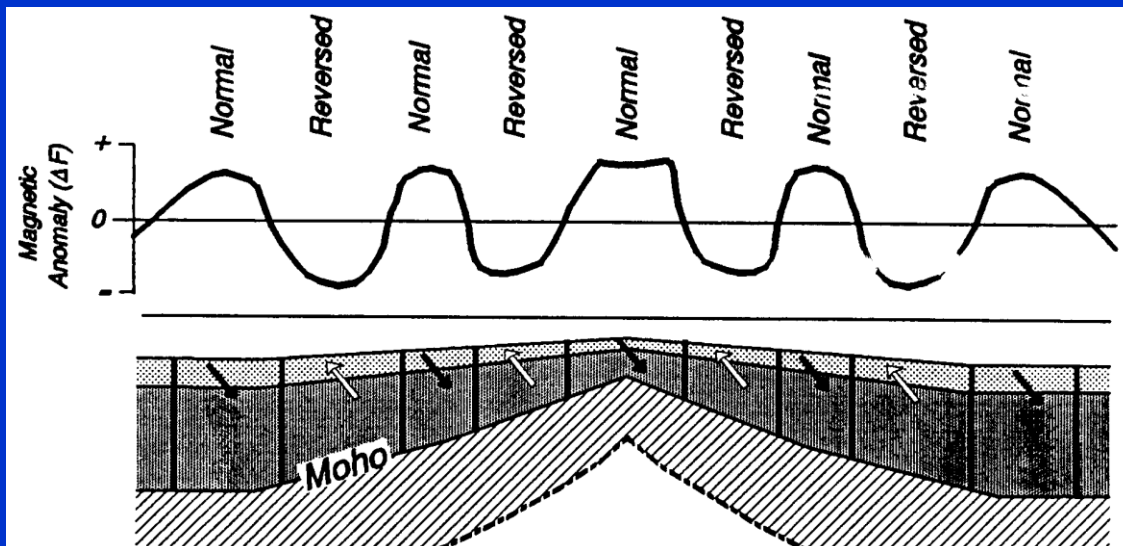
s parametrami indukčného magnetického poľa súvisí aj tvar a amplitúda magnetických anomálií

základné pojmy – zemské magnetické pole (ZMP)

V priebehu historických dôb došlo ku viacnásobnému prepólovaniu magnetických pólů.

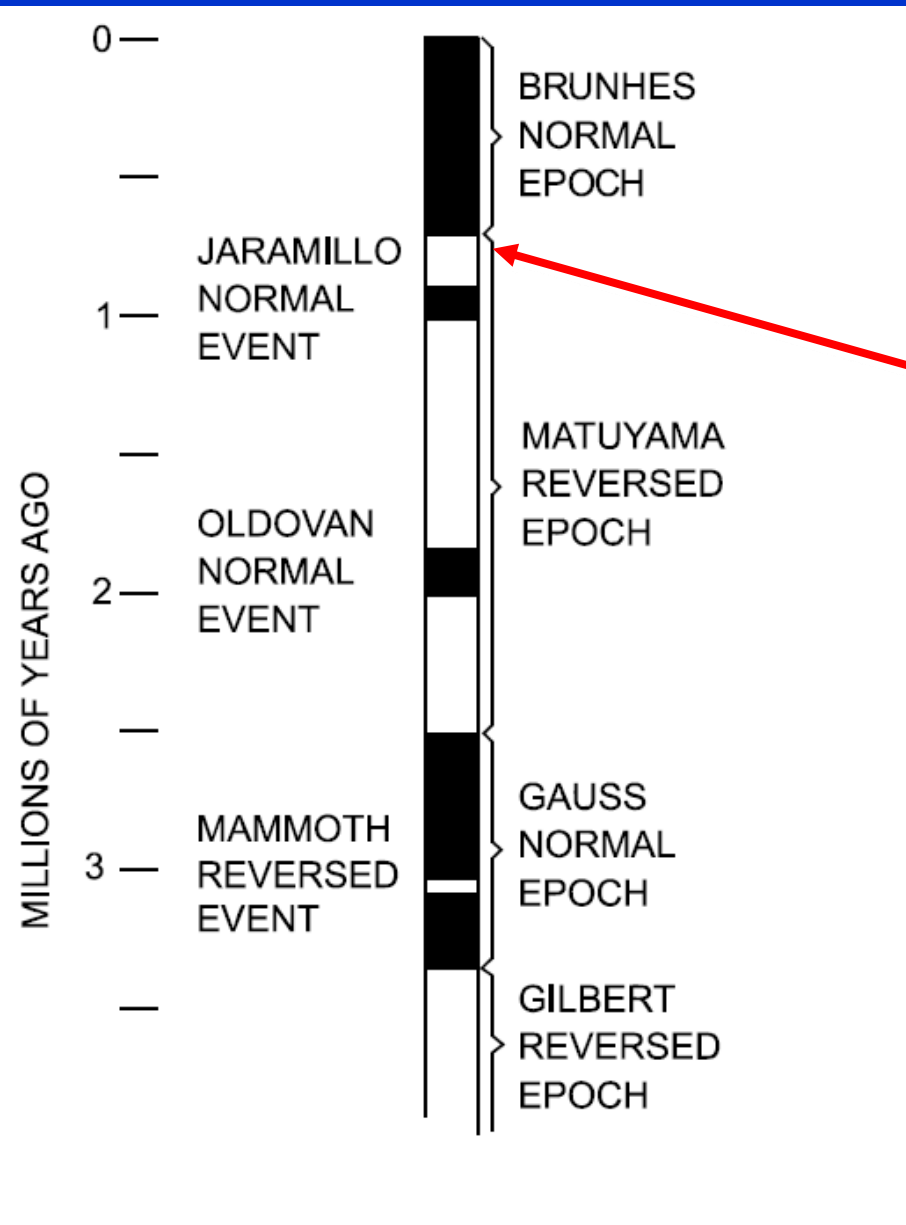

merania v priestore Atlantického oceánu
(Rald and Mason, 1961)

odvetvie geofyziky – paleomagnetizmus a archeomagnetizmus

základné pojmy – zemské magnetické pole (ZMP)

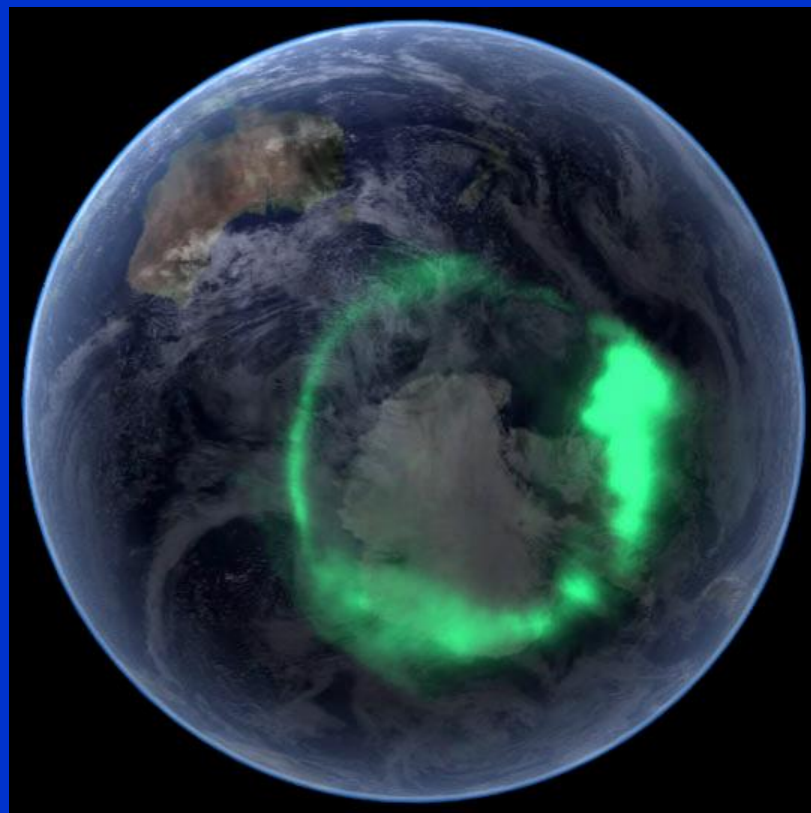
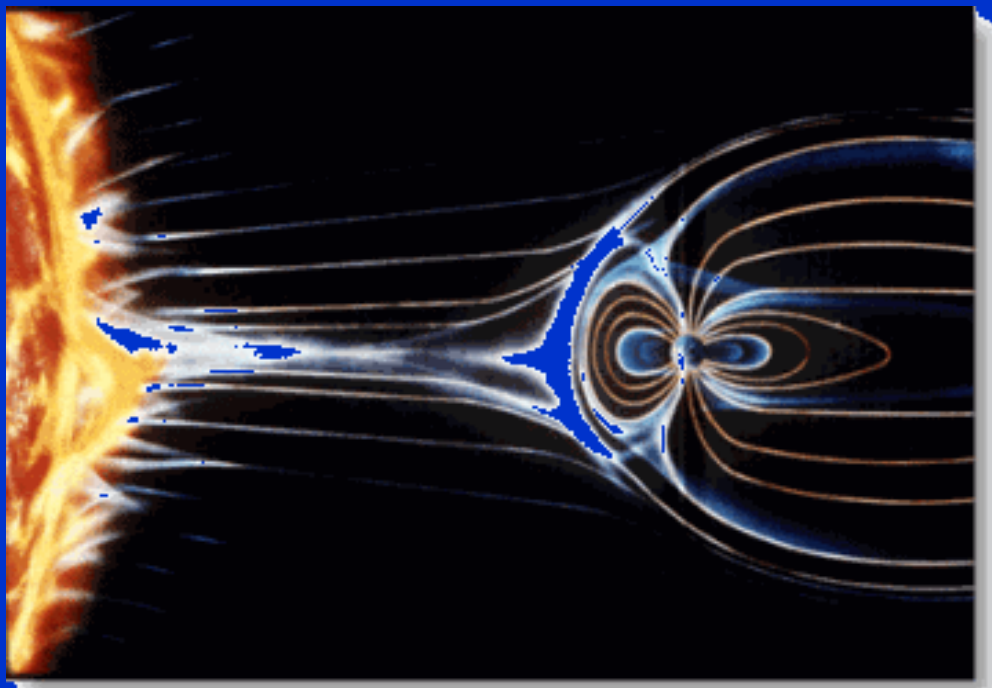

- perióda prepólovania sa pohybuje v rozmedzí hodnôt rádovo tisíce rokov až milióny rokov – v priemere 250.000 rokov,

- v súčasnosti sa nachádzame v tzv. Brunhesovej normálnej epoche, ktorá začala pred cca 780.000 rokmi,

základné pojmy – zemské magnetické pole (ZMP)

Z celoplanetárneho hľadiska sa zvykne hovoriť o magnetosfére – ktorá tvorí ochranný „štít“ Zeme pred tzv. slnečným vetrom (prúd vysoko energetických častíc, ktoré sú emitované z povrchu Slnka).

prístroje v magnetometrii

prístroje na meranie magnetickej
indukcie sa nazývajú magnetometre

Ich rozmanitosť je omnoho väčšia, ako je tomu v gravimetrii.

prístroje v magnetometrii

Prístroje v magnetometrii sa nazývajú **magnetometre**.

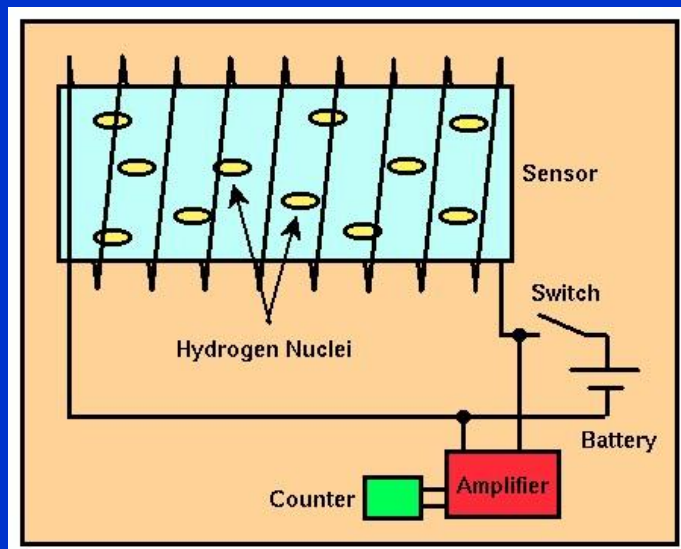
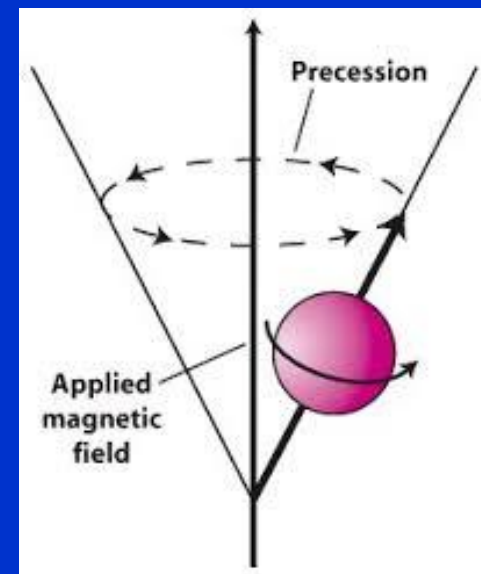
Existujú rôzne rozdelenia:

- skalárne (merajú veľkosť T), vektorové (trojzložkové),
- meranie na jednej úrovni alebo rozdielu T na dvoch úrovnicach (tzv. gradientové magnetometre),
- spôsob merania – “**stop and go**” alebo “**walking mode**” (samostatná kategória sú letecké magnetometre),
- rôzne fyzikálne princípy:

prístroje v magnetometrii

Protónový magnetometer:

Založený na štúdiu precesie protónov vo vonkajšom magnetickom poli.
(ako medium sa používa kvapalina bohatá na vodíkové atómy - voda, alkohol).

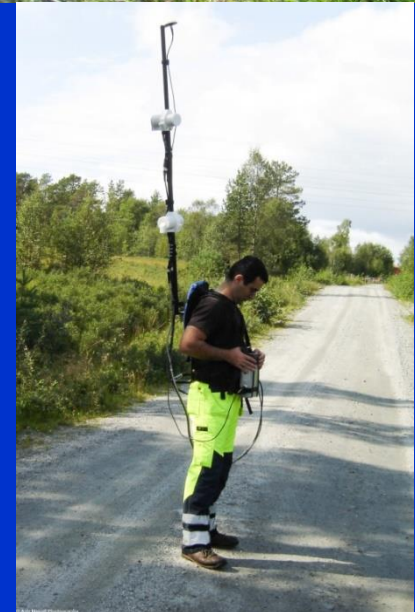
prístroje v magnetometrii

Protónový magnetometer:

Merací čas sú rádovo sekundy, príp. zlomky sekundy (patrí medzi pomalšie prístroje).

Vnútoraná presnosť je na úrovni 0.1 nT, vonkajšia niekoľko nT.

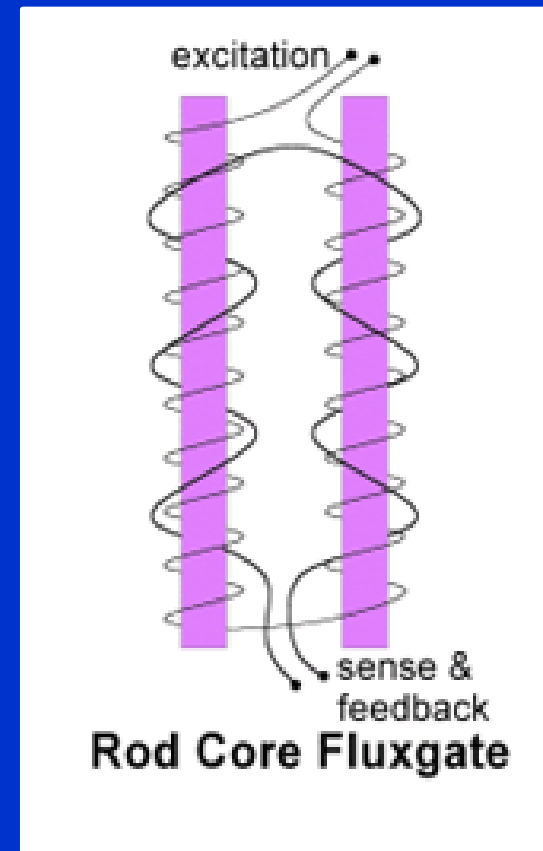
Využíva sa najmä pri geologických aplikáciách.

prístroje v magnetometrii

Magnetometer s ferosondou (flux-gate):

Založený na indukčnom princípe
v permaloyovom jadre, ktorý je
ovplyvňovaný vonk. magn. poľom.

prístroje v magnetometrii

Magnetometer s ferosondou (flux-gate):

Často používané v archeológii v tzv. gradientovom prevedení (pole je merané v 2 úrovniach) a v multi-senzorovom usporiadaní.

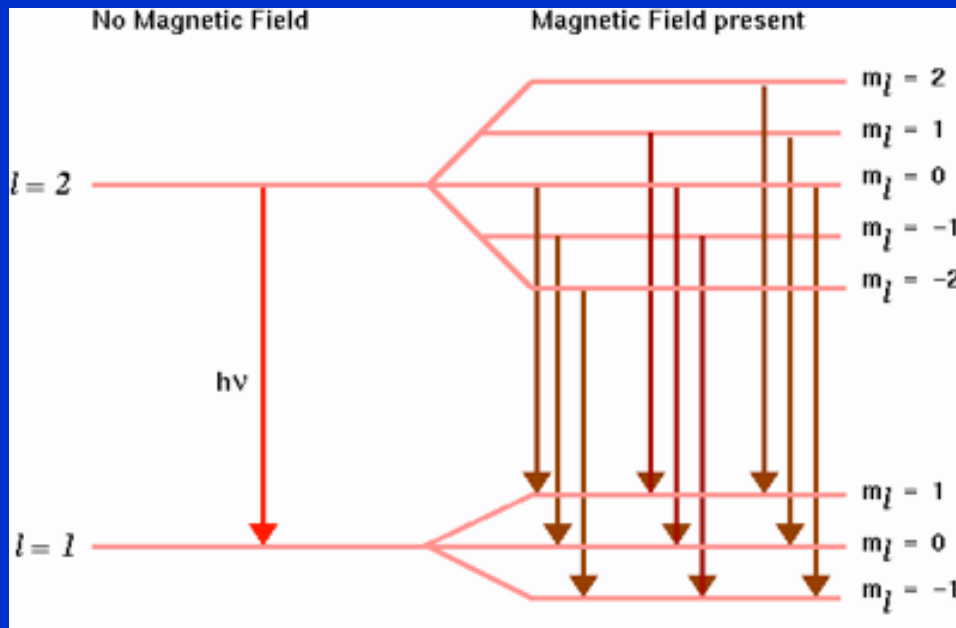

Presnejšie a najmä rýchlejšie ako protónové magnetometre.

prístroje v magnetometrii

Magnetometer s tzv. optickým pumpovaním:

Využíva tzv. Zeemanov efekt štiepenia energetických hladín elektrónov vo vonk. magn. poli.

Tento jav sa sleduje vo výparoch cézia alebo draslíka, ktoré sú nasvecované monochromatickým svetlom.

prístroje v magnetometrii

"Céziový" magnetometer: (Cs-vapour magnetometer)

Merací čas sú rádovo desatiny až tisíciny sekundy (patrí medzi najrýchlejšie prístroje).

Vnútrotná presnosť je na úrovni 0.01 nT, vonkajšia ± 1 nT. Využíva sa najmä pri UXO, geol. a archeol. aplikáciách.

prístroje v magnetometrii

"Céziový" magnetometer: (Cs-vapour magnetometer)

Niekedy sa používajú aj v gradientových usporiadaniach.

Vo väčšine prípadov základom leteckých prístrojov.

**magnetické vlastnosti látok –
magnetická permeabilita a susceptibilita**

magnetické vlastnosti látok – permeabilita

Podľa hodnoty μ_r delíme látky na:

diamagnetické ($\mu_r < 1$), zoslabujú magn. pole (napr. voda, organické látky, ale aj niektoré kovy: Cu, Ag, Au, Hg, Bi,)

paramagnetické ($\mu_r > 1$), zosilňujú magn. pole (napr. Al, Mn, Cr, Pt)

feromagnetické ($\mu_r \gg 1$) výrazne zosilňujú magn. pole (4 kovy: Fe, Ni, Co, Gd).

Pozn.: Prvok Neodymium (Nd) je paramagnetický a jeho vlastnosti sa zosilňujú iba v zlúčenách s Fe a B.

Diamagnetické látky sú z magnetického poľa vypudzované, paramagnetické a feromagnetické sú naopak do magnetického poľa vtáňované (pohyb smerom do miesta s najvyššou intenzitou poľa). Feromagnetické látky si dokážu magnetizmus aj “**zapamätať**” (tzv. **remanentná magnetizácia**).

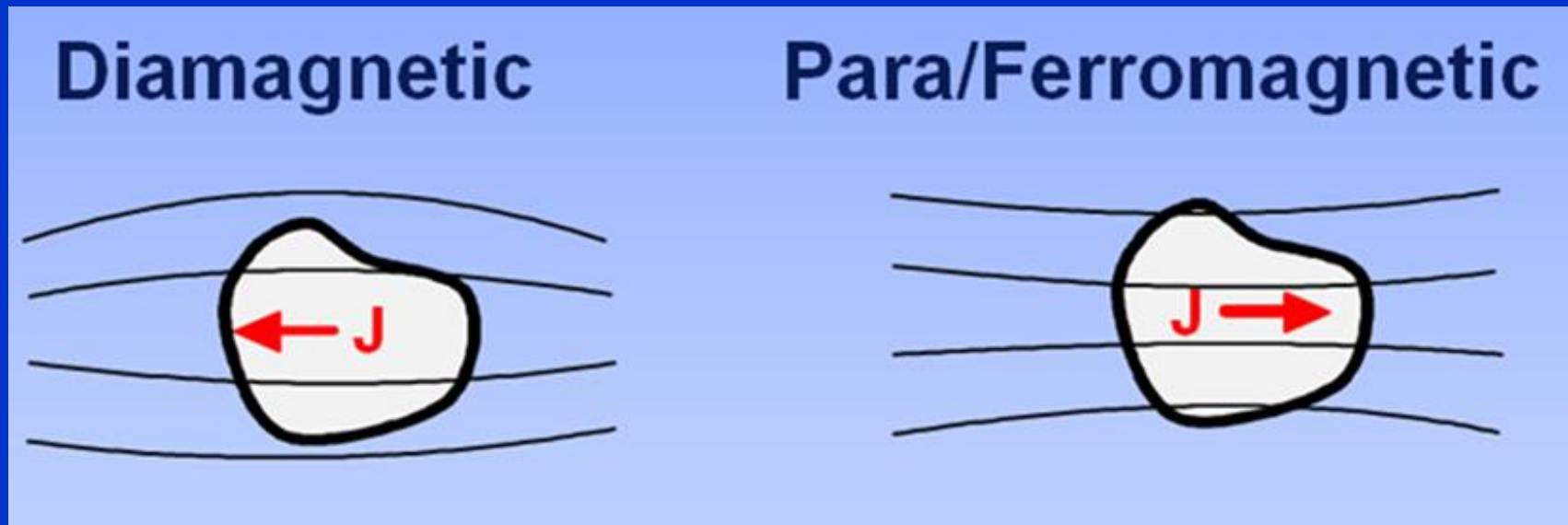
magnetické vlastnosti látok – permeabilita

Podľa hodnoty μ_r delíme látky na:

diamagnetické ($\mu_r < 1$), zoslabujú magn. pole (napr. voda, organické látky, ale aj niektoré kovy: Cu, Ag, Au, Hg, Bi,)

paramagnetické ($\mu_r > 1$), zosilňujú magn. pole (napr. Al, Mn, Cr, Pt)

feromagnetické ($\mu_r \gg 1$) výrazne zosilňujú magn. pole (4 kovy: Fe, Ni, Co, Gd).

Siločiar magn. poľa sú buď vytláčané alebo vťahované do telesa.

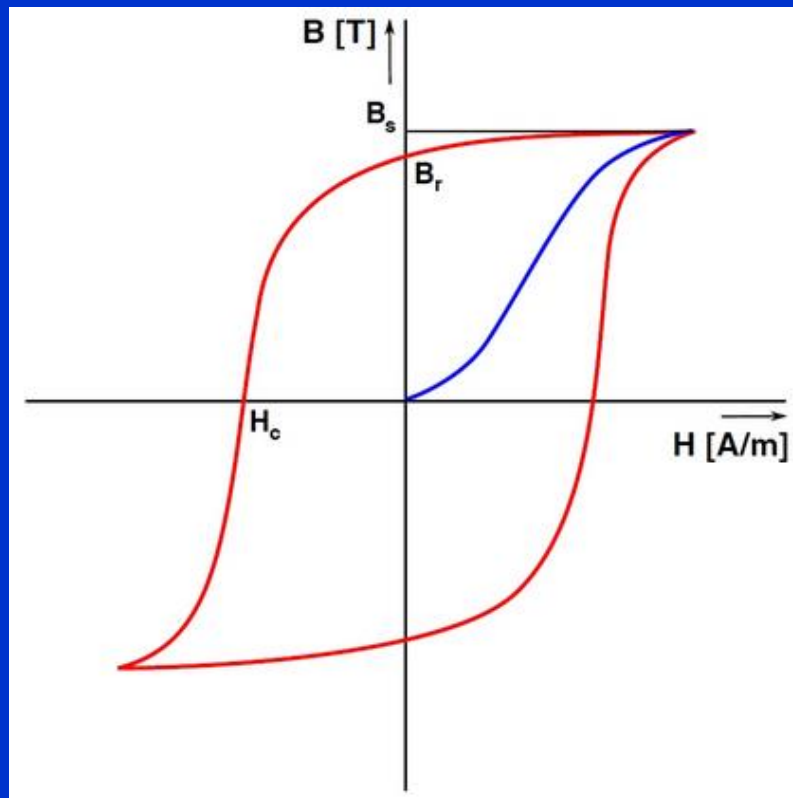
magnetické vlastnosti látek – permeabilita

Materiál	μ_r
Permalloy	50 000 - 140 000
Železo	300 - 10 000
Kobalt	80 - 200
Hliník	1,000 023
Kapalný kyslík	1,003 620
Plynný kyslík	1,000 001 86
Platina	1,000 264
Měď	0,999 990
Voda	0,999 991

magnetické vlastnosti látok – základné pojmy

Paramagnetickým látkam nezostáva po „vypnutí“ vonkajšieho magnetického poľa magnetický moment, v prípade feromagnetických je to rozdielne – zostávajú zmagnetizované.

Tento jav opisuje **magnetická hysterézia** (krivka):

B_s – stav nasýtenia
(max. hodnota B),
 B_r – remanetná
magnetizácia,
 H_c – koercitívna
intenzita,

Podľa veľkosti H_c
delíme
feromagnetické látky
na magneticky mäkké
(malá H_c) a tvrdé
(veľká H_c).

magnetické vlastnosti látok – základné pojmy

Paramagnetickým látkam nezostáva po „vypnutí“ vonkajšieho magnetického poľa magnetický moment, v prípade feromagnetických je rozdielne – zostávajú zmagnetizované.

Rozpoznávame tzv. **indukovanú** magnetizáciu a **remanentnú** magnetizáciu.

Remanentná magnetizácia (NRM):

- termoremanentná (pri pôsobení vonk. magn. poľa po tom, ako klesne teplota horniny pod Courrierov bod)
- chemická (pri kryštalizácii minerálov z chem. roztokov)
- detritická (pri sedimentácii úlomkov feromagn. hornín)
- viskózna (pri dlhodobom pôsobení poľa, prejavuje sa najmä pri magneticky mäkkých látkach)
- izotermálna (krátkodobé pôsobenie, napr. úder blesku)
- dynamická (pri tektonických procesoch)

magnetické vlastnosti látok – susceptibilita

V magnetometrii sa okrem permeability používa aj susceptibilita, pričom platí jednoduchý vzťah:

$$\mu_r = 1 + \kappa$$

κ – susceptibilita, ide o bezrozmerné číslo, používajú sa však tzv. [SI jednotky]; vo vákuu platí $\kappa = 0$,

Susceptibilita je podobná v analógii na hustotu v gravimetrii a vraví, ako silno sa daná látka zmagnetizuje vo vonkajšom magn. poli.

magnetické vlastnosti látok – susceptibilita

$\kappa < 0$, $\mu_r < 1$ – **diamagnetické látky** (minerály),

hodnoty: -10^{-6} až -10^{-5} [SI], napr.: kremeň,

vápenec, živce, grafit, sádrovec, halit, galenit

$\kappa > 0$, $\mu_r > 1$ – **paramagnetické látky**,

hodnoty: 10^{-5} až 10^{-3} [SI], napr. pyroxén, olivín,

amfibol, biotit, pyrit, siderit, muskovit, ..

$\kappa \gg 0$, $\mu_r \gg 1$ – **feromagnetické látky s.l.**

hodnoty: 10^{-2} až 10^{+2} [SI], napr. magnetit,

titanomagnetit, ulvöspinel, hematit, ilmenit

feromagnetické látky (s.l.) sa delia na 3 skupiny:

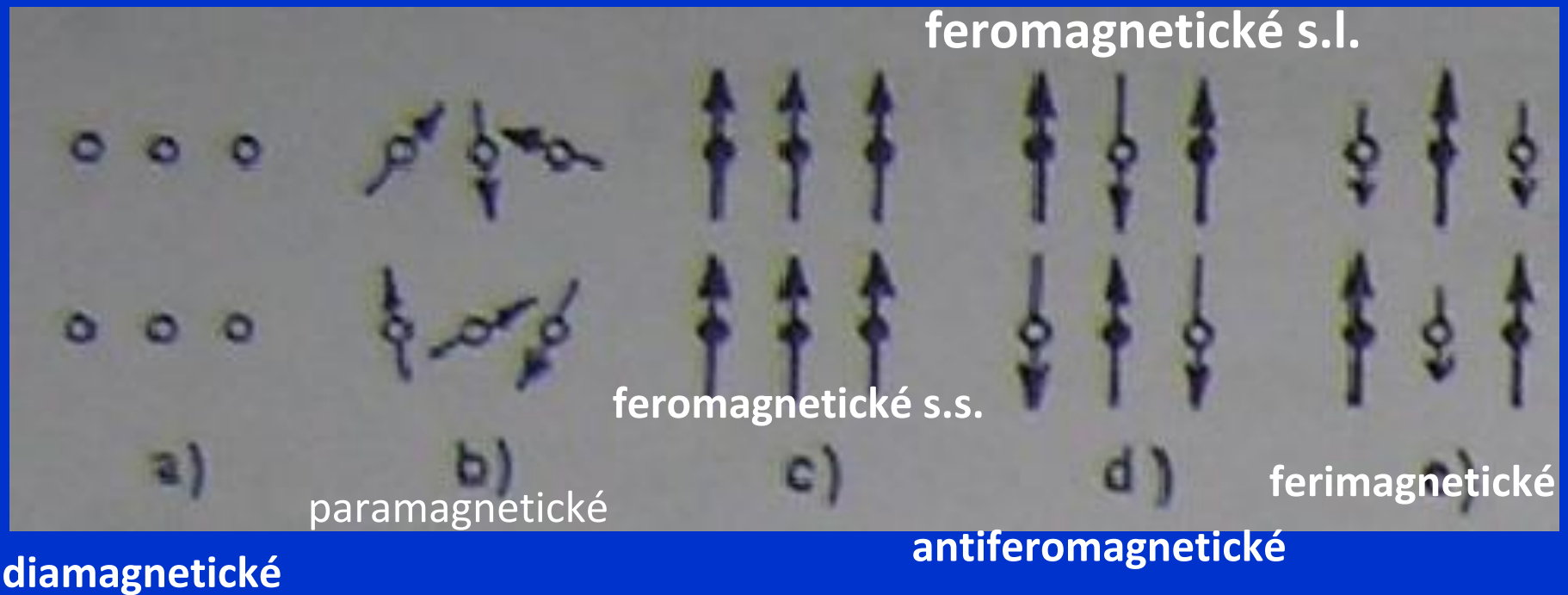
a) feromagnetické látky s.s. (v užšom zmysle)

b) antiferomagnetické

c) ferimagnetické

magnetické vlastnosti látok – susceptibilita

Schéma usporiadania magnetických momentov (tzv. magnetických domén) v štruktúre látky:

magnetické vlastnosti minerálov

Magnetické vlastnosti minerálov sú spojené s obsahom iónov so stálym magnetickým momentom – tzv. magnetofórov (iónov charakterizovaných prítomnosťou niektorých nepárových elektrónov v obale – Fe^{+3} , Fe^{+2} , Mn^{+2} , Mn^{+3} , Mn^{+4} , Ni^{+2} , Co^{+2} , Cr^{+3}).

Pri celkovej magnetizácii hornín sa najviac prejavujú feromagnetické minerály (s.l.), ktoré sú v naprostej väčšine rudnými minerálmi – **oxidy, hydroxidy, sulfidy**. Napriek tomu, že sú často v horninách vedľajšími alebo dokonca akcesorickými zložkami, postačuje to na to, aby sa celá hornina chovala aniferomagneticky.

magnetit

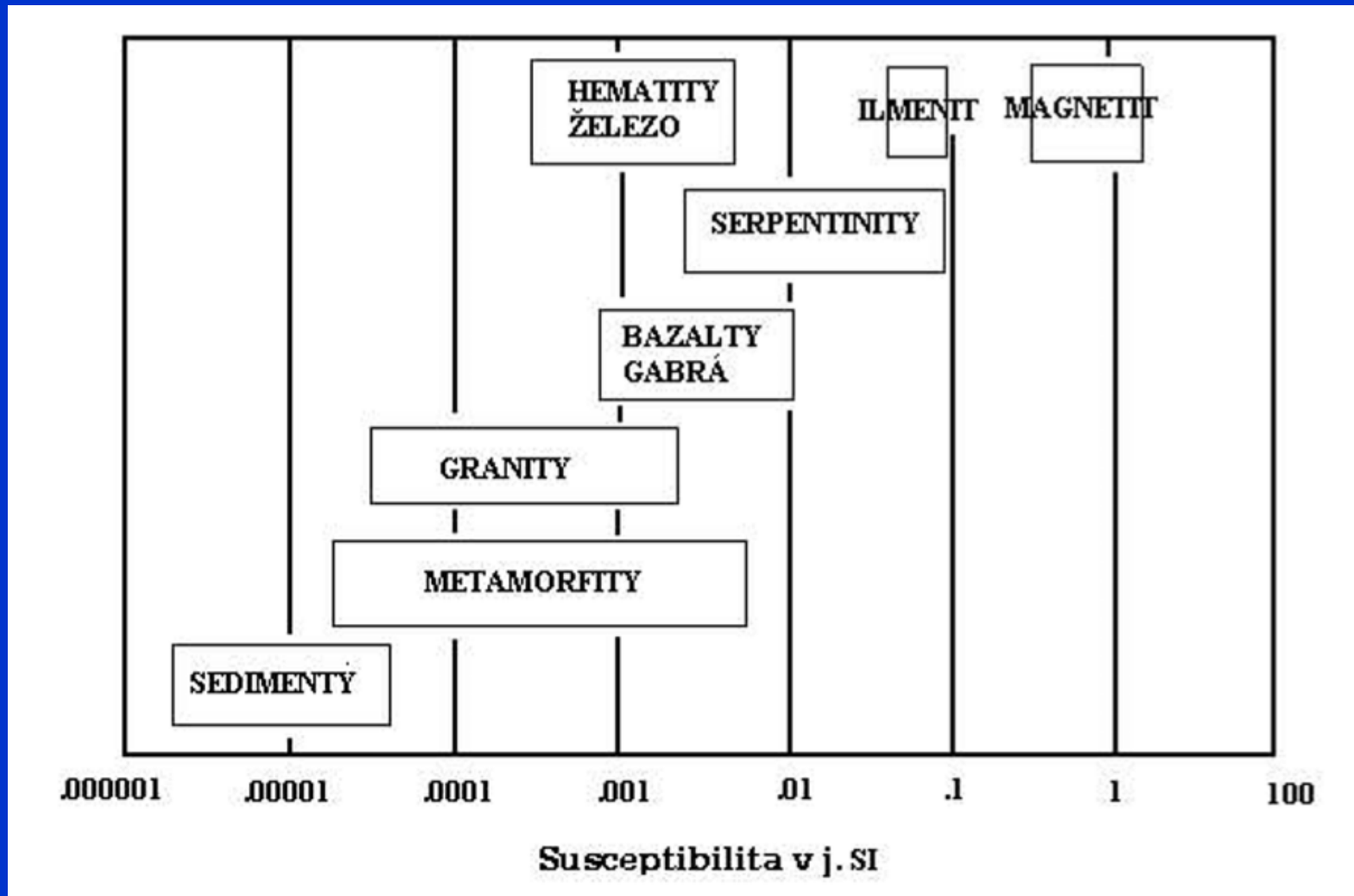

hematit

limonit

magnetické vlastnosti hornín

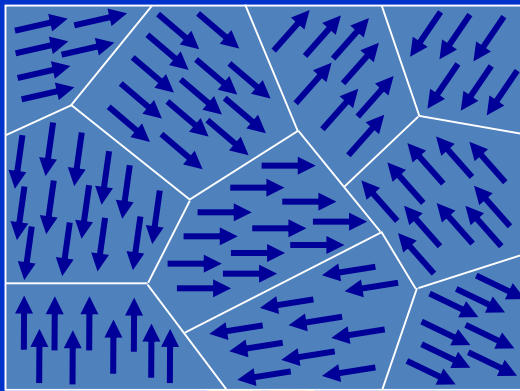

Najmenej “magnetické” horniny sú sedimenty, najviac sú (okrem rúd železa) ultrabázické horniny.

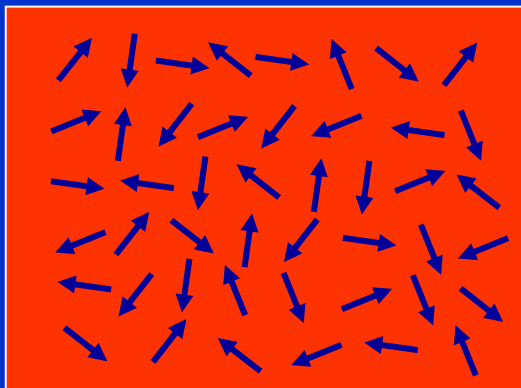
magnetické vlastnosti látok – Curieho teplota

Pri zahriatí látok nad určitú tepлоту sa strácajú ich magnetické vlastnosti.

pred
zahriatím

po
zahriatí

Mineral	Composition	Magnetic Order	$T_c(^{\circ}\text{C})$	$\sigma_s (\text{Am}^2/\text{kg})$
Oxides				
Magnetite	Fe_3O_4	ferrimagnetic	575-585	90-92
Ulvospinel	Fe_2TiO_2	AFM	-153	
Hematite	$\alpha\text{Fe}_2\text{O}_3$	canted AFM	675	0.4
Ilmenite	FeTiO_2	AFM	-233	
Maghemite	$\gamma\text{Fe}_2\text{O}_3$	ferrimagnetic	~600	~80
Jacobsite	MnFe_2O_4	ferrimagnetic	300	77
Trevorite	NiFe_2O_4	ferrimagnetic	585	51
Magnesioferrite	MgFe_2O_4	ferrimagnetic	440	21
Sulfides				
Pyrrhotite	Fe_7S_8	ferrimagnetic	320	~20
Greigite	Fe_3S_4	ferrimagnetic	~333	~25
Troilite	FeS	AFM	305	
Oxyhydroxides				
Goethite	αFeOOH	AFM, weak FM	~120	<1
Lepidocrocite	γFeOOH	AFM(?)	-196	
Feroxyhyte	δFeOOH	ferrimagnetic	~180	<10

magnetické minerály

Meranie a základné spracovanie dát v magnetometrii:

- samotné meranie s prístrojom v teréne
- oprava o variácie geomagnetického poľa
- odpočítanie tzv. normálneho poľa: výpočet poľa ΔT (štatistické metódy alebo globálne modely – napr. IGRF alebo WMM)
- zavedenie špeciálnych opráv na hodnotové posuny medzi senzormi
- interpolácia do máp poľa ΔT a vizualizácia (farebné alebo ČB tieňované mapy)
- pozn.: niektorí autori zavádzajú aj magnetické terénne korekcie (nie je to však bežné)

zber dát v teréne:

Magnetometria je spomedzi geofyzikálnych metód na úplnom vrchole, čo sa týka hustoty zberu údajov (krok zberu dát dokáže byť na úrovni iba **niekoľkých cm** a vzdialenosť medzi profilmi **niekoľkých dm**).

Z tohto hľadiska sa zvykne vraviť aj o tzv. HD magnetometry (high-definition).

Meria sa ručne alebo pomocou štvorkoliek, budúcnosťou budú určite drony. Všade ide o tzv. walking mode, kedy sa meria plynulo bez zastavenia. Detto platí samozrejme aj o leteckej magnetometrii.

najnovšie trendy – drony a AUV
(zatiaľ nedoriešené: väčšia vzdialenosť od objektov a
nestabilita vo výške letu)

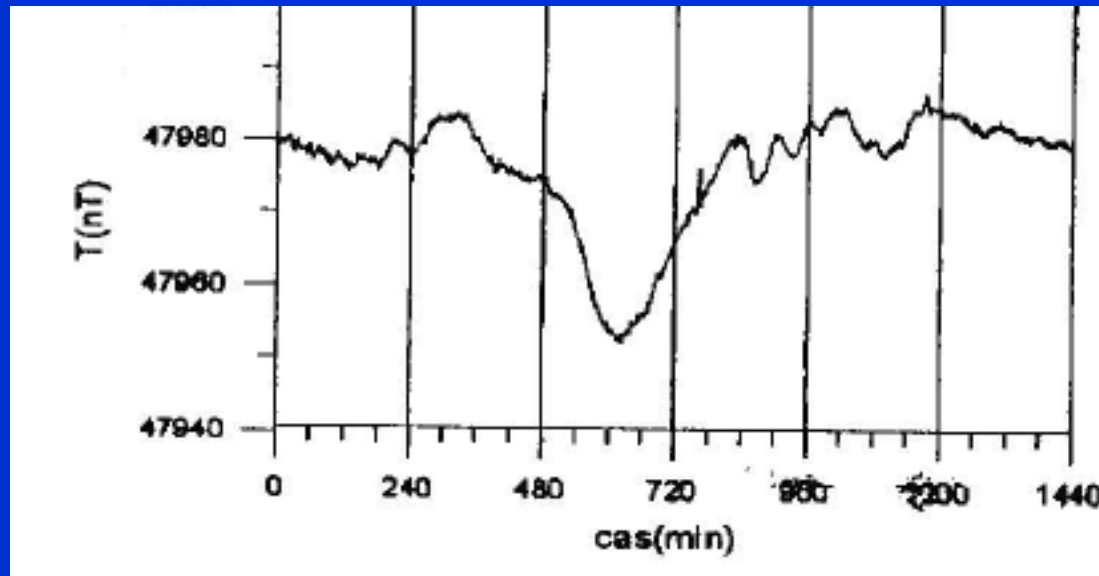
variácie geomagnetického poľa – časové zmeny:

dlhodobé:

sekulárne – procesy vo vnútri zemského telesa (500 rokov);
zmeny aktivity Slnka – 11.5 ročná periodicitá

krátkodobé:

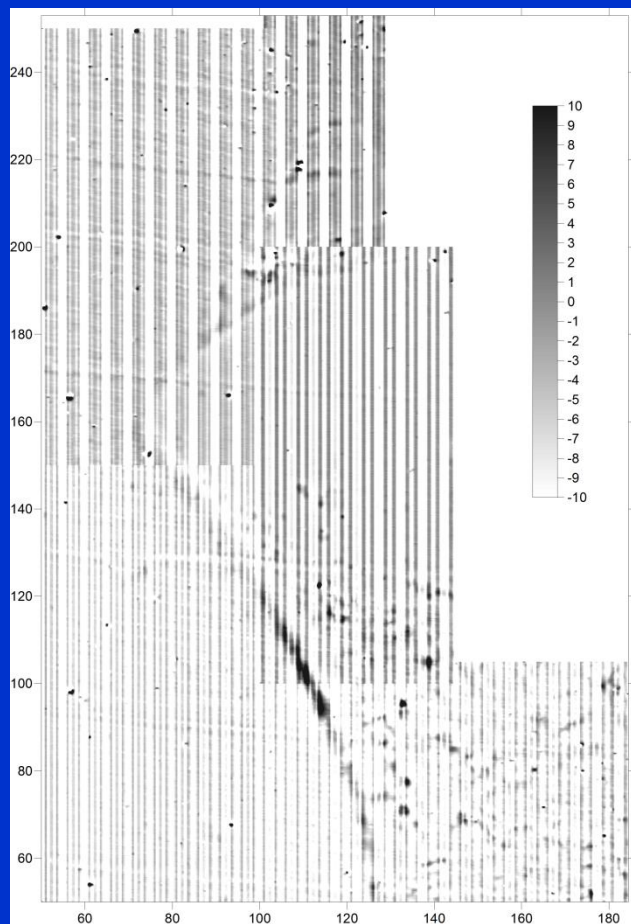
denné a poldenné variácie (súvisia s rotáciou Zeme)
magnetické búrky – nepravidelné (súvisia so slnečnou činnosťou)

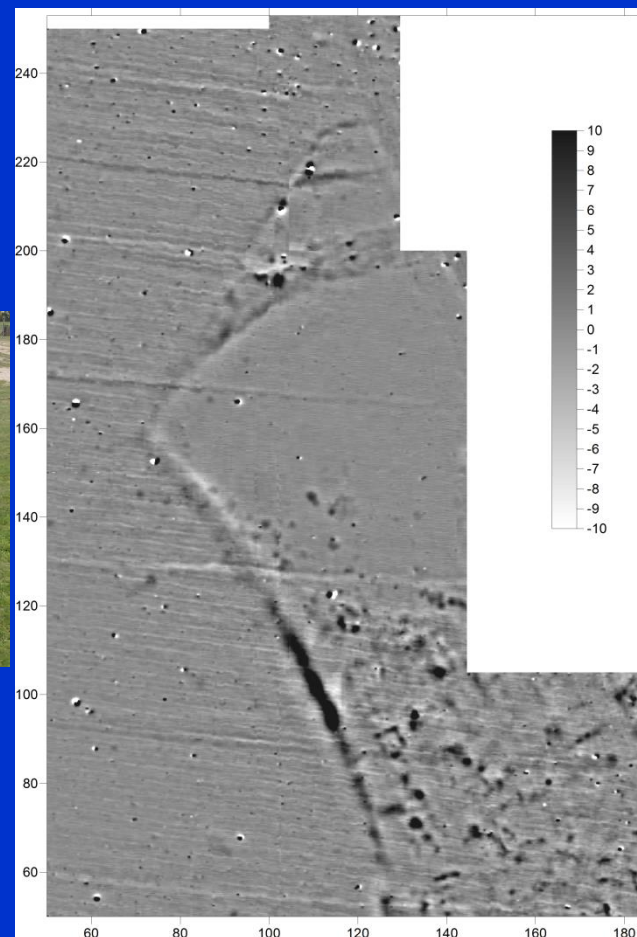
Sú registrované v observatóriách alebo v teréne tzv. variačným (staničným) magnetometrom. Niekedy sa z dát odstraňujú pomocou špeciálnych filtrov.

hodnotové posuny medzi senzormi (tzv. heading error):

pôvodné dáta

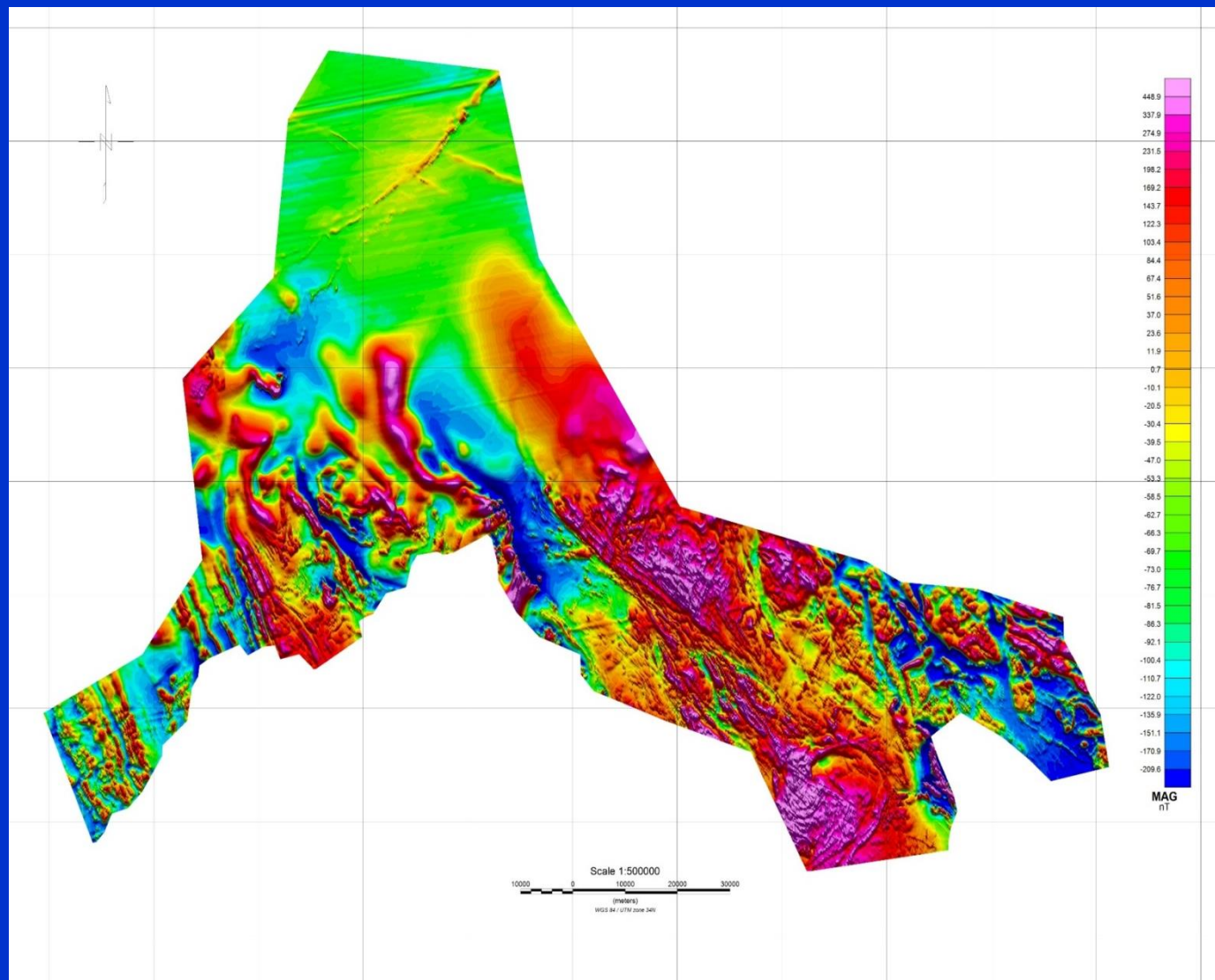

filtrované dáta

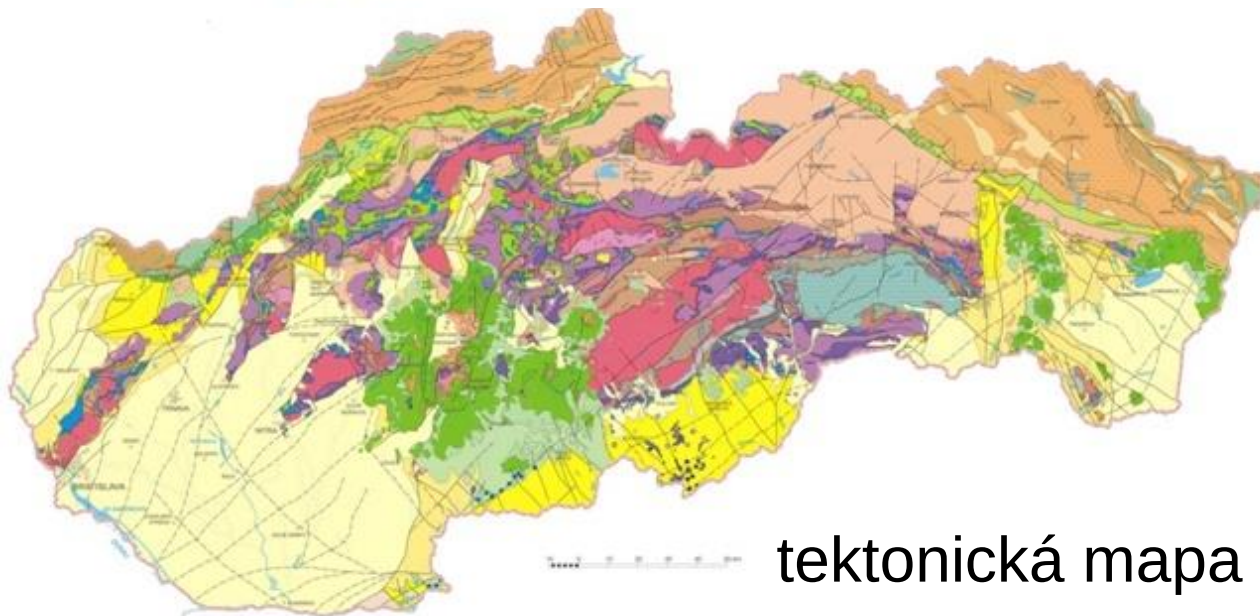
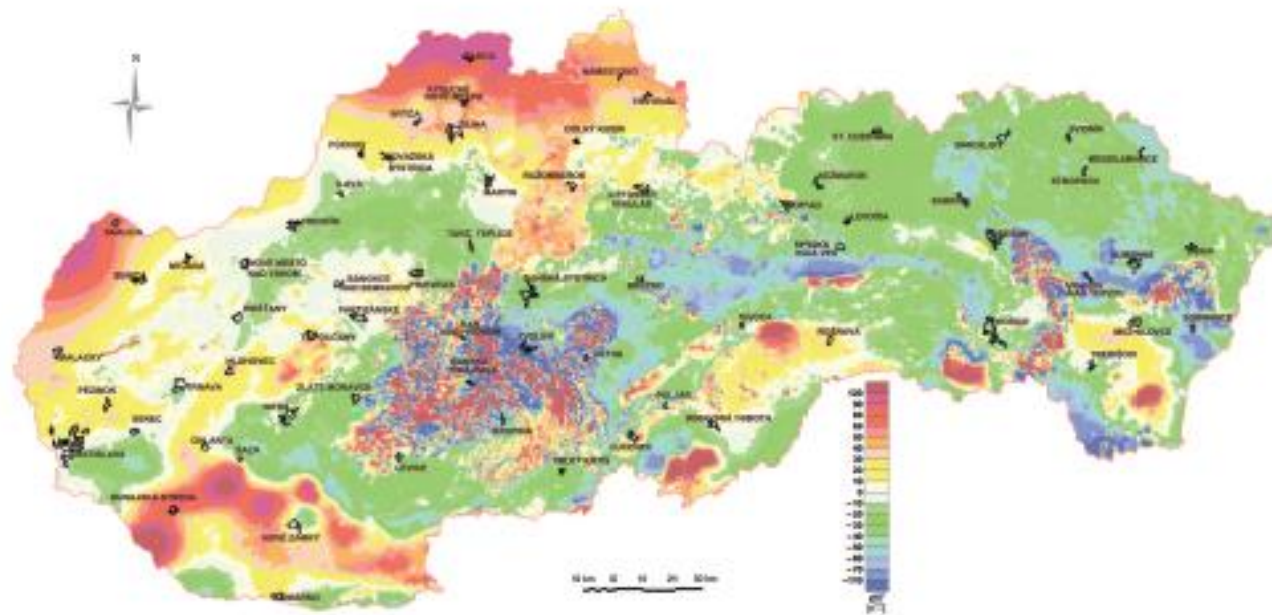
Dobré skúsenosti sú s tzv. mediánovými filtrami alebo postupom, ktorý sa nazýva ako tzv. mikroleveling.

príklad interpolácie výsledných hodnôt ΔT do mapy:
(pole ΔT sa niekedy v anglickej literatúre označuje ako TMI)

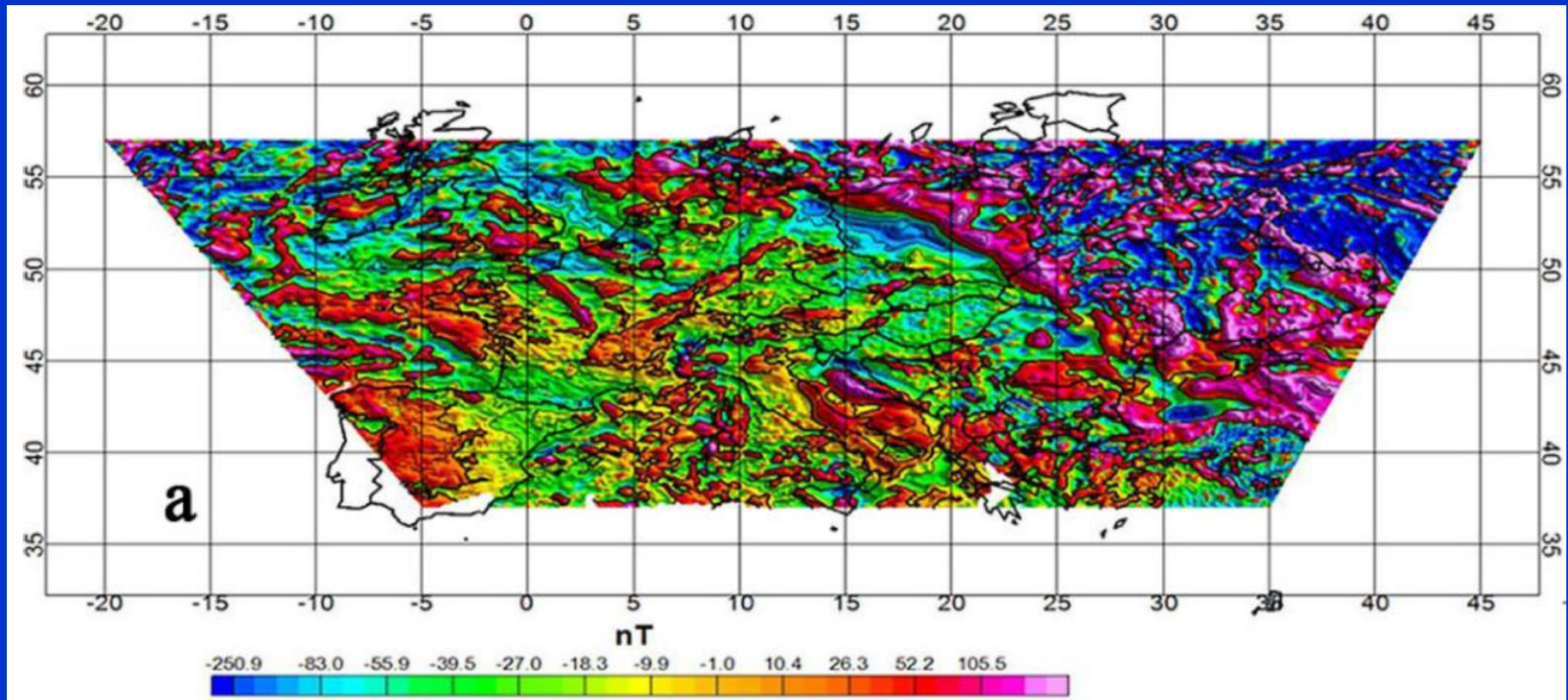
oblasť severného Nórska (zdroj: NGU), časť plochy je offshore

mapa ΔT – územie Slovenska

tektonická mapa

mapa ΔT – stredná Európa
(European and Mediterranean Magnetic Project, 2011)

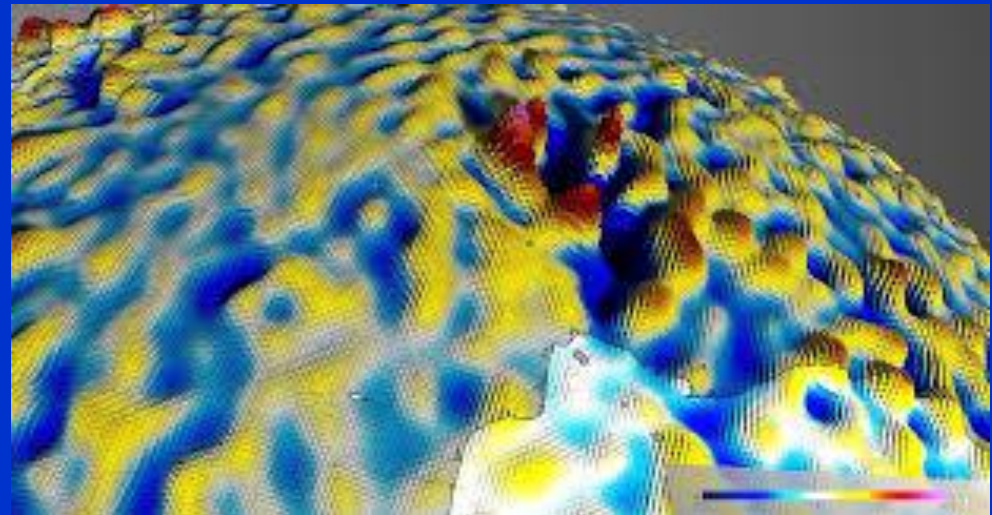
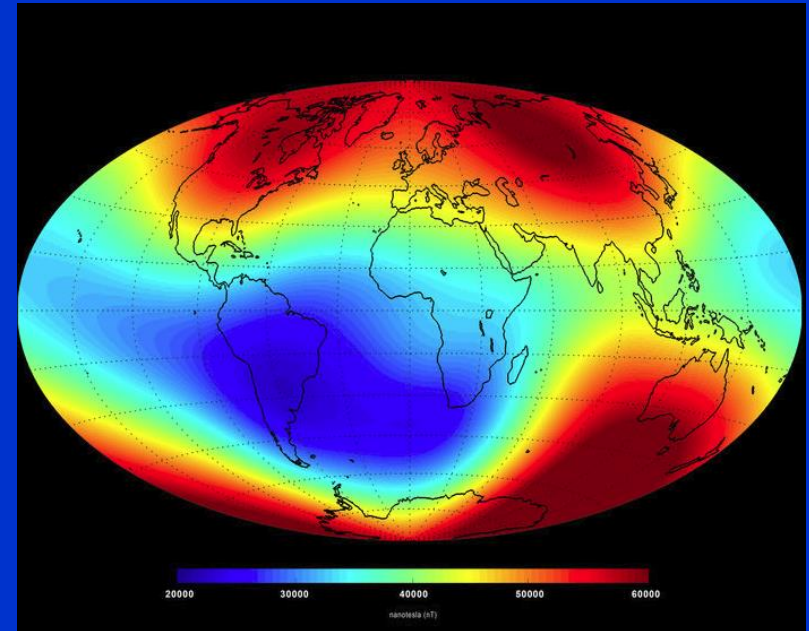

Poznámka: satelitné merania

system 3 satelitov: SWARM (ESA)

okrem samotného magnetického poľa sú
merané aj jeho vyššie gradienty

začiatok misie: rok 2013

interpretácia v magnetometrii

INTERPRETÁCIA –

kvalitatívna/kvantitatívna

kvalitatívna – opisuje kvalitatívne pole ΔT

kvantitatívna – určuje hĺbkové, rozmenrové, tvarové a hustotné parametre študovaných geologických objektov

dôležité pojmy:

- a) priama úloha* – pri zadaných parametroch telies vypočítať ich magnetický efekt (tzv. modelovanie)
- b) obrátená úloha* – opačná úloha (náročnejšia)

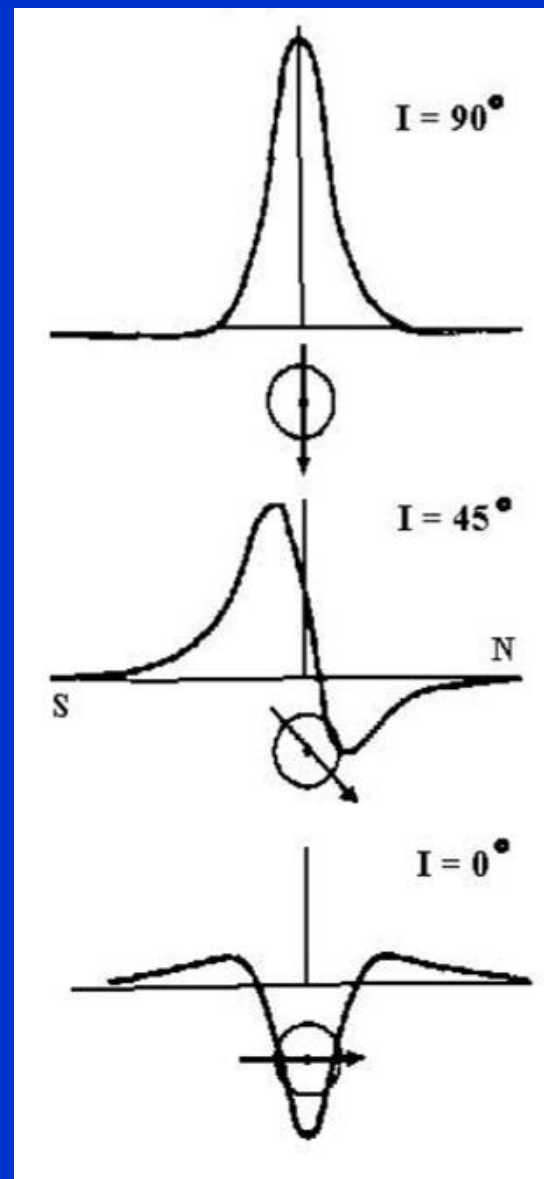
Aj tu zostáva v platnosti nejednoznačnosť riešenia obrátenej úlohy.

interpretácia v magnetometrii

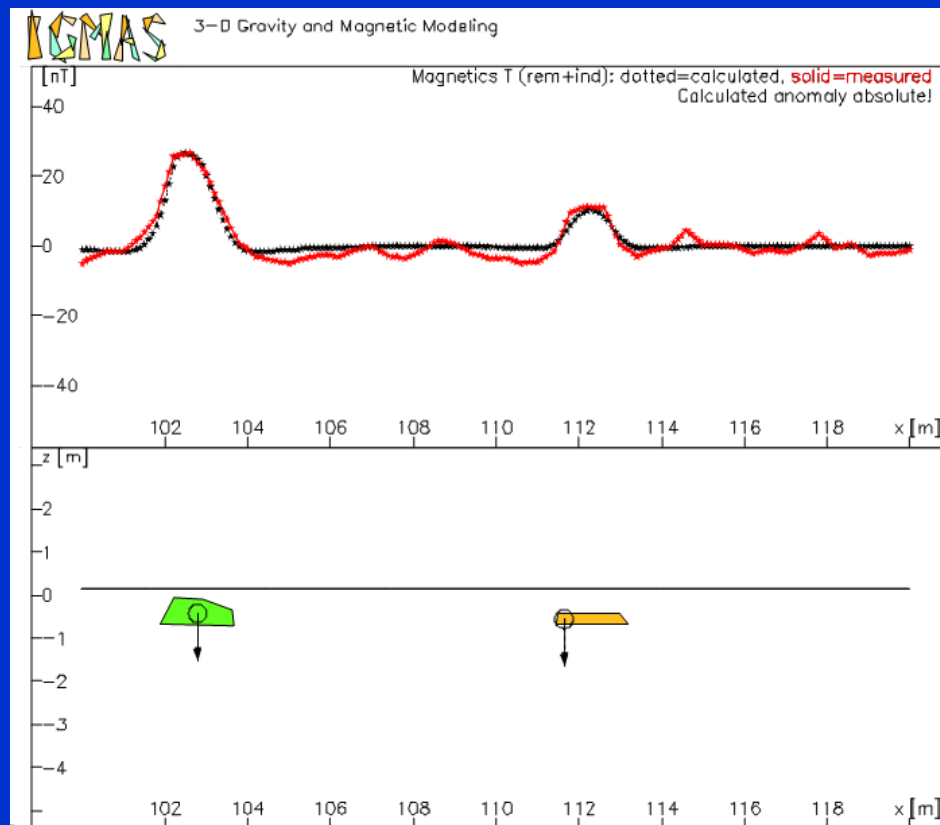
Anomálie od zmagnetizovaných objektov majú vždy dipólový charakter.

Tvar anomálie a jej amplitúda závisí od viacerých faktorov:

- magnetická suscetibilita,
- smer vektora magnetizácie (v prípade iba indukovanej magnetizácie – zemepisná šírka),
- tvar telesa (natiahnutie v smere magnetizácie),
- hĺbka uloženia telesa.

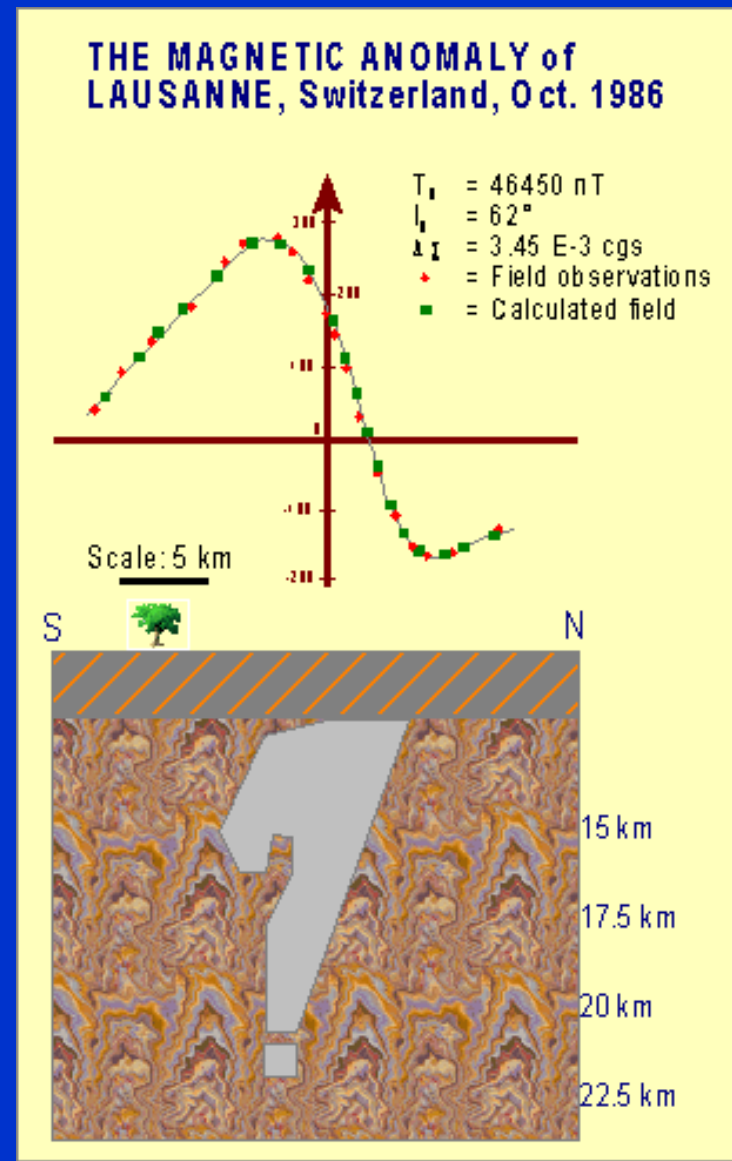

interpretácia v magnetometrii

Výstup modelovania magnetického anomálneho poľa od plytko uložených telies.

Aj tu zostáva v platnosti nejednoznačnosť riešenia obrátenej úlohy.

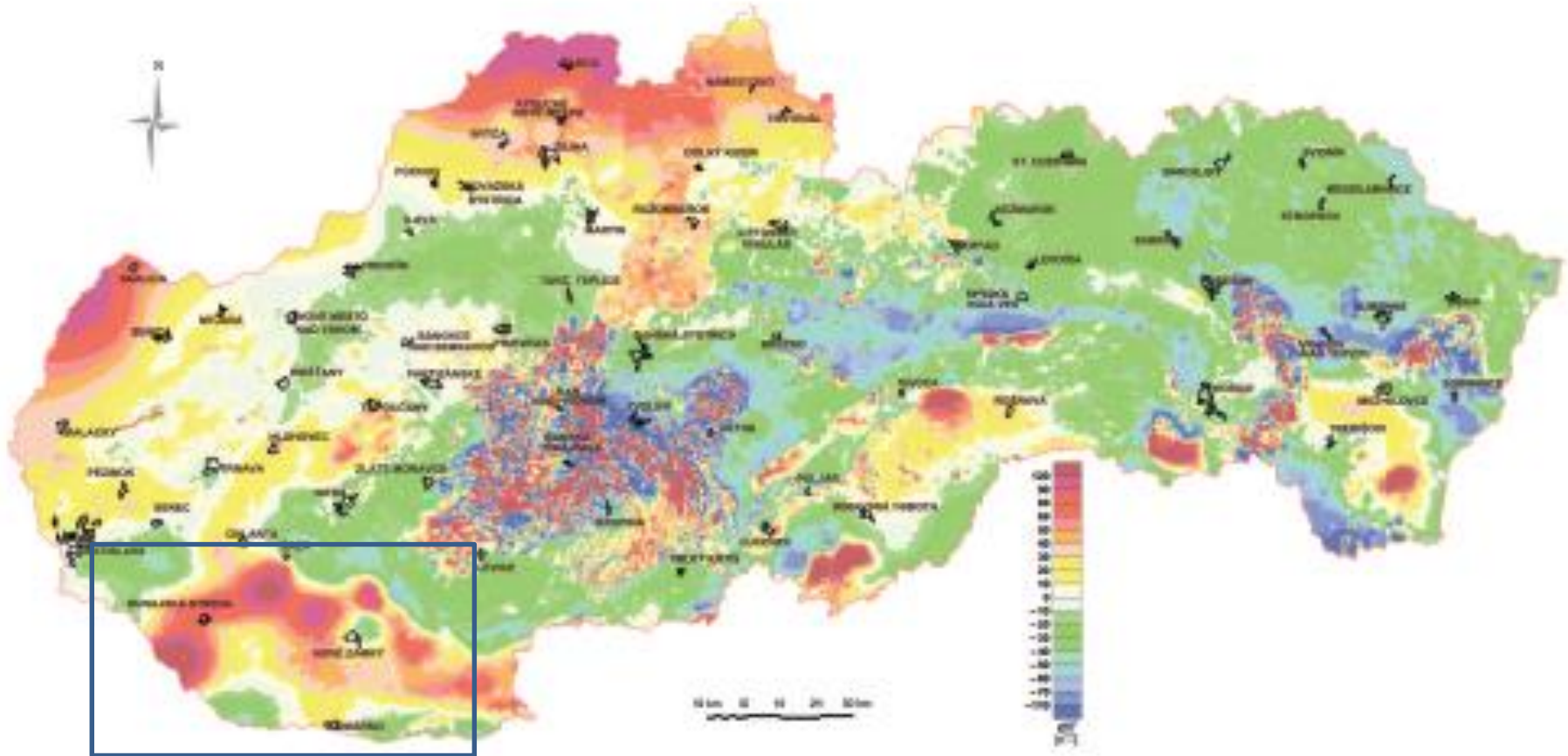
využitie magnetometrie

- v regionálnej a štruktúrnej geológii,
- v ložiskovom a ropnom prieskume,
- v environmentálnom prieskume,
- detekcia archeologických objektov,
- detekcia nevybuchnutej munície
(UXO = UneXploded Ordnance),
- atď.

aplikácie magnetometrie

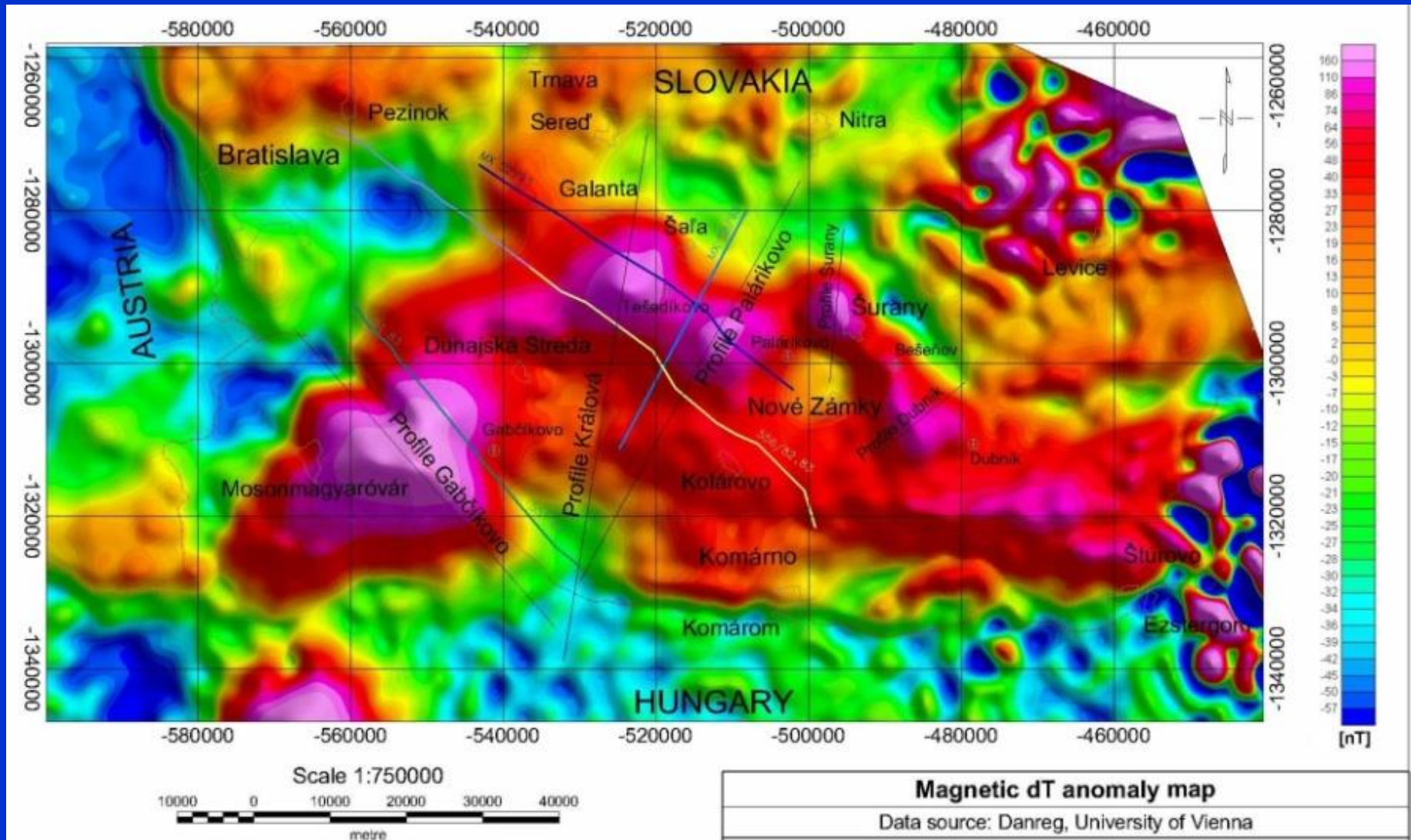
niekoľko príkladov

aplikácie magnetometrie

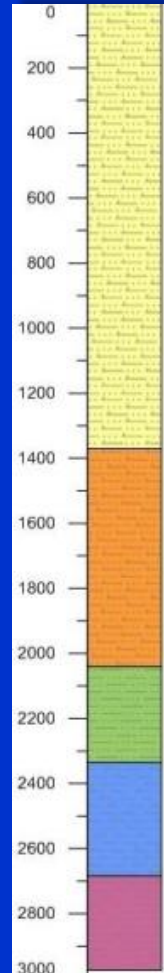
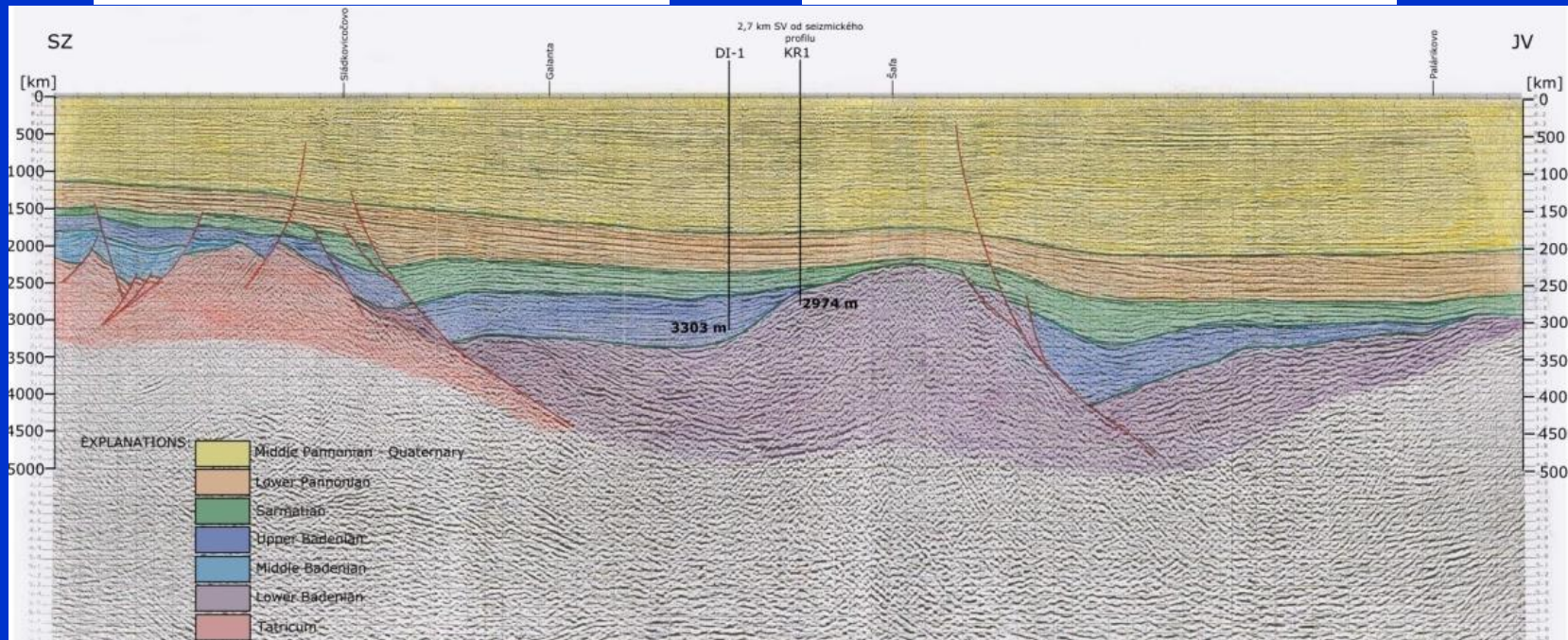
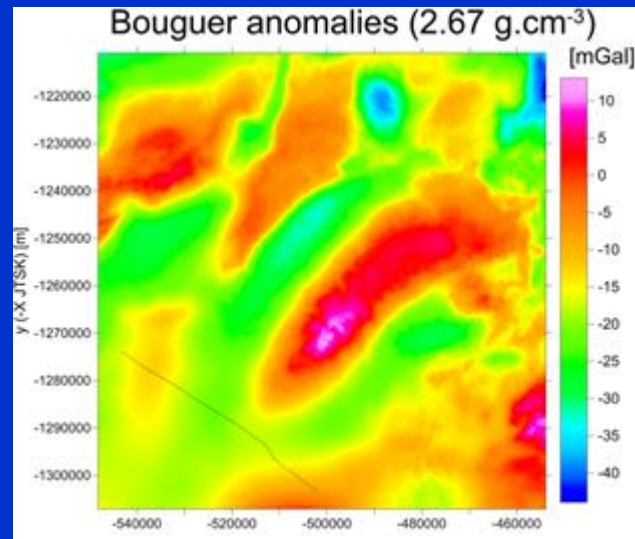
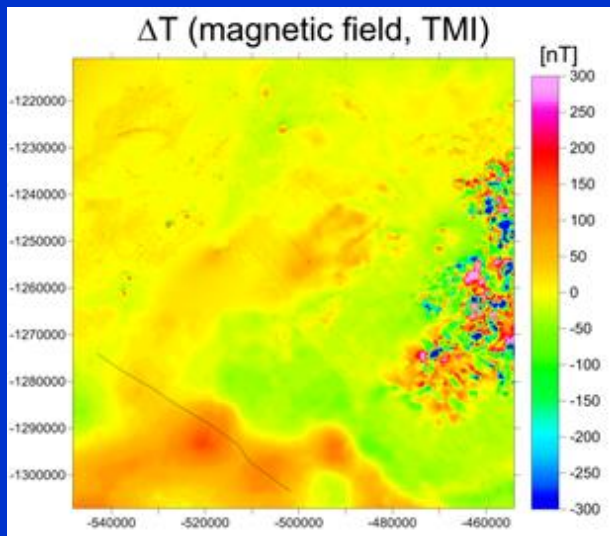
príklad – anomálne magnetické pole (magnetická indukcia) SR –
- detail v obdĺžniku bude zobrazený na ďalšom snímku

aplikácie magnetometrie

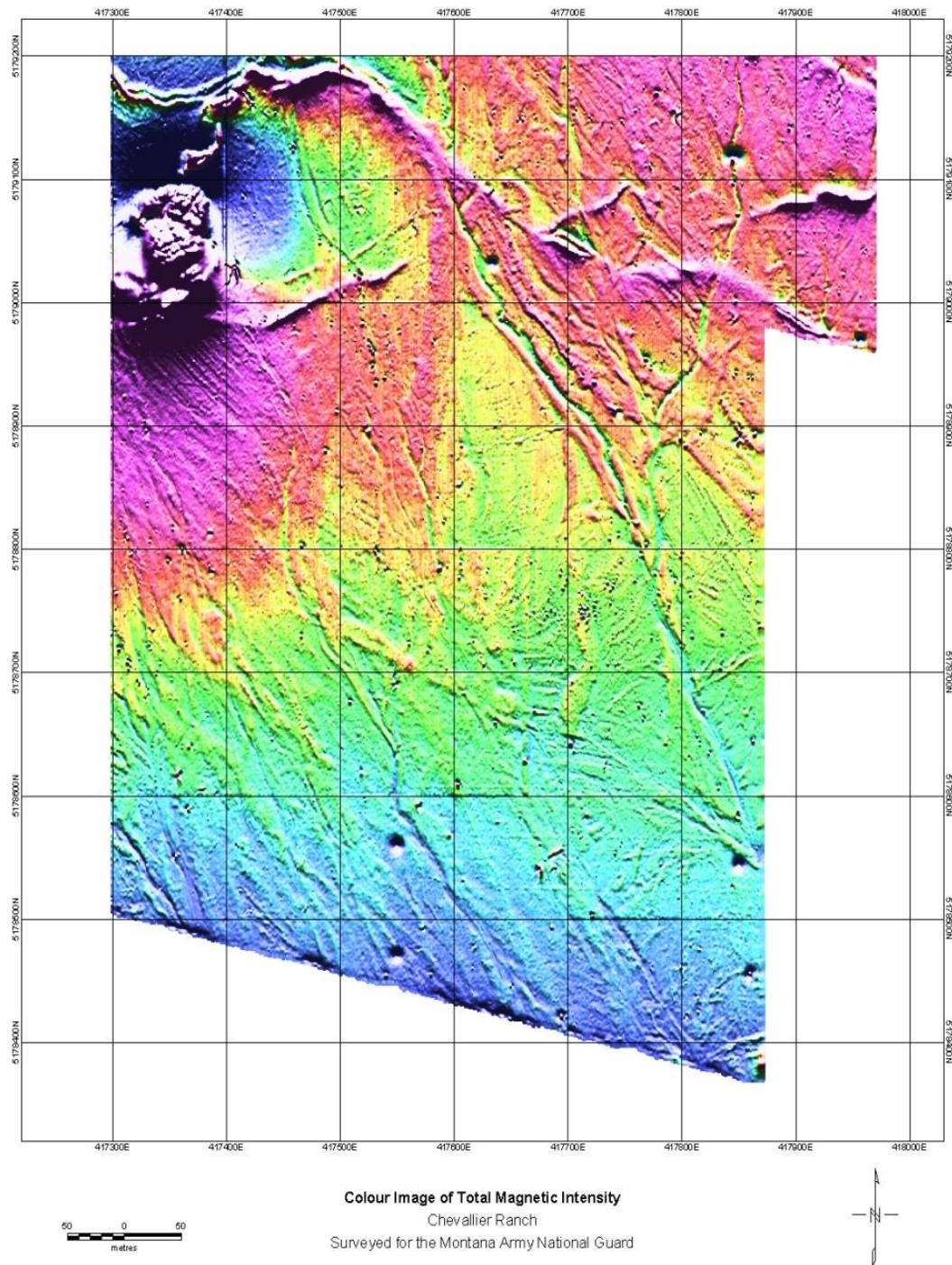
príklad – detail: anomálne magnetické pole (magnetická indukcia) z pohraničia SR, Maďarska a Rakúska.

magnetická anomália pochovaného stratovulkánu Kráľová

interpretovaný seizmický rez MXS2

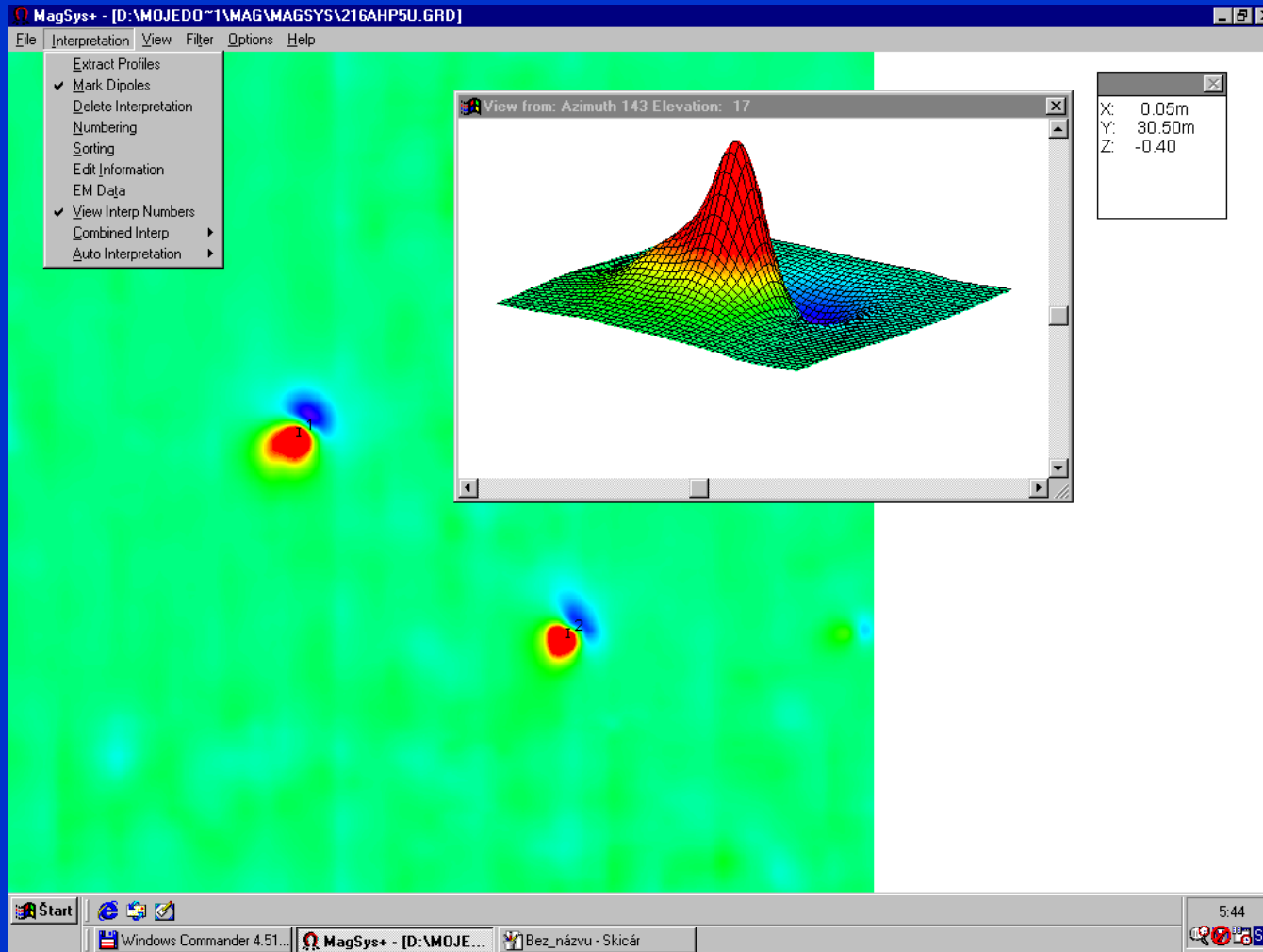
profil vrtu
Diakovce

príklad : anomálne
magnetické pole
(magnetická indukcia),
zmerané
nad bazaltovým
sopečným aparátom
(plocha cca 0.6x0.8 km),

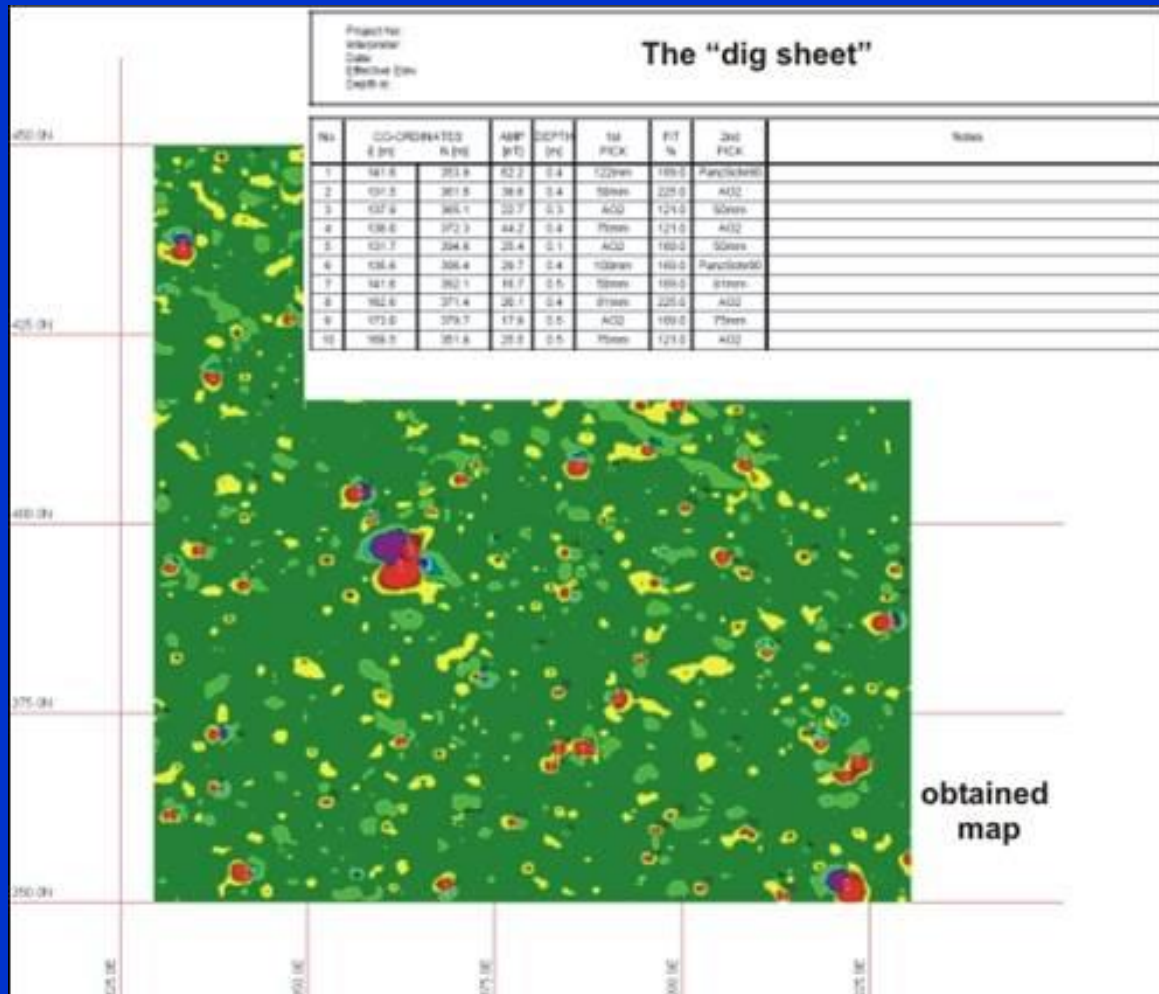
lokalita Chevalier ranch,
Montana, USA

aplikácie magnetometrie – UXO detekcia

Príklad – typické dipólové anomálie namerané nad objektmi nevybuchnutej munície – UXO (železné projektily).

nevybuchnutá munícia z obdobia 2. sv. vojny, lokalita Železná Studienka, Bratislava

vykopané objekty
(mínometné granáty 81 mm)

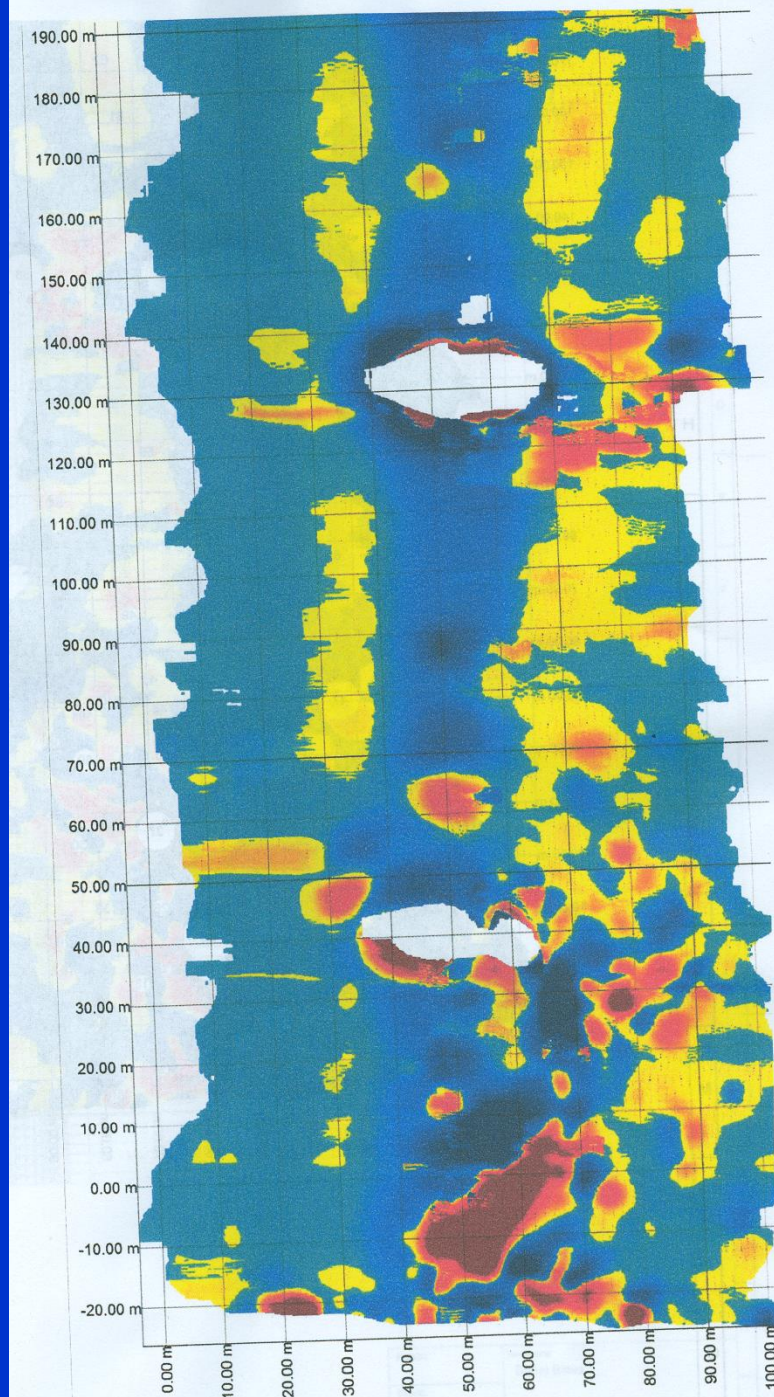

časť premeranej plochy so zoznamom objektov na extrakciu

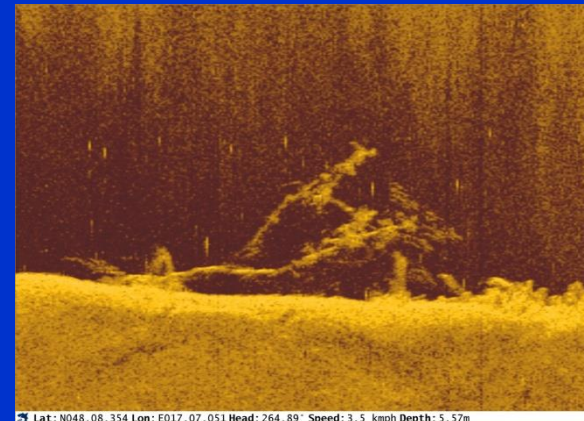
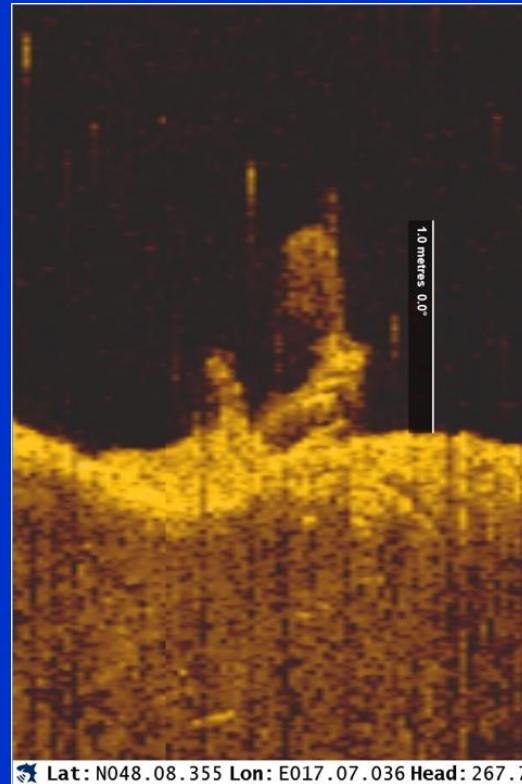
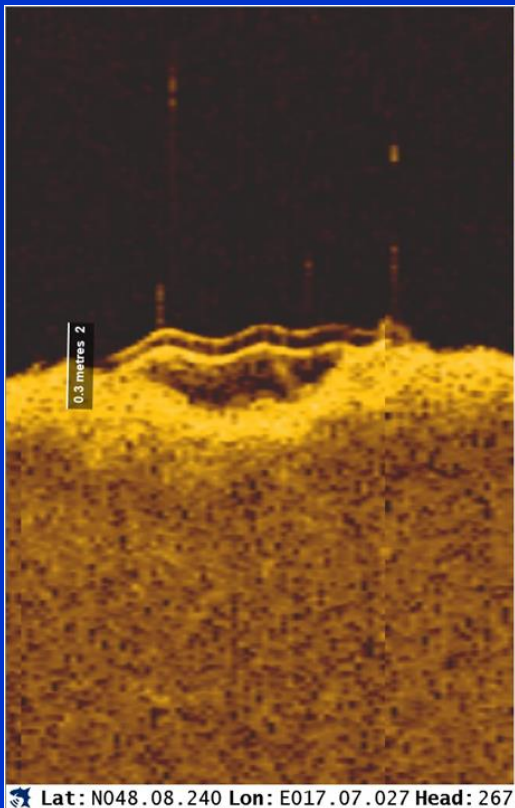
**prieskum riečneho dna –
stavba Starého mosta:
(nevybuchnutá munícia)**

Získaná mapa anomálneho
magnetického poľa
poukazuje na relatívne
veľké množstvo železných
objektov na dne rieky.

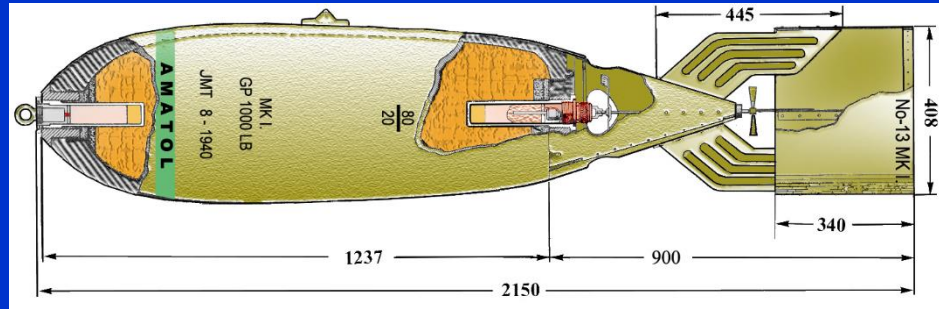

prieskum riečneho dna – stavba Starého mosta:

Objekty neboli overované fyzicky, ale na základe výsledkov sonarového prieskumu.

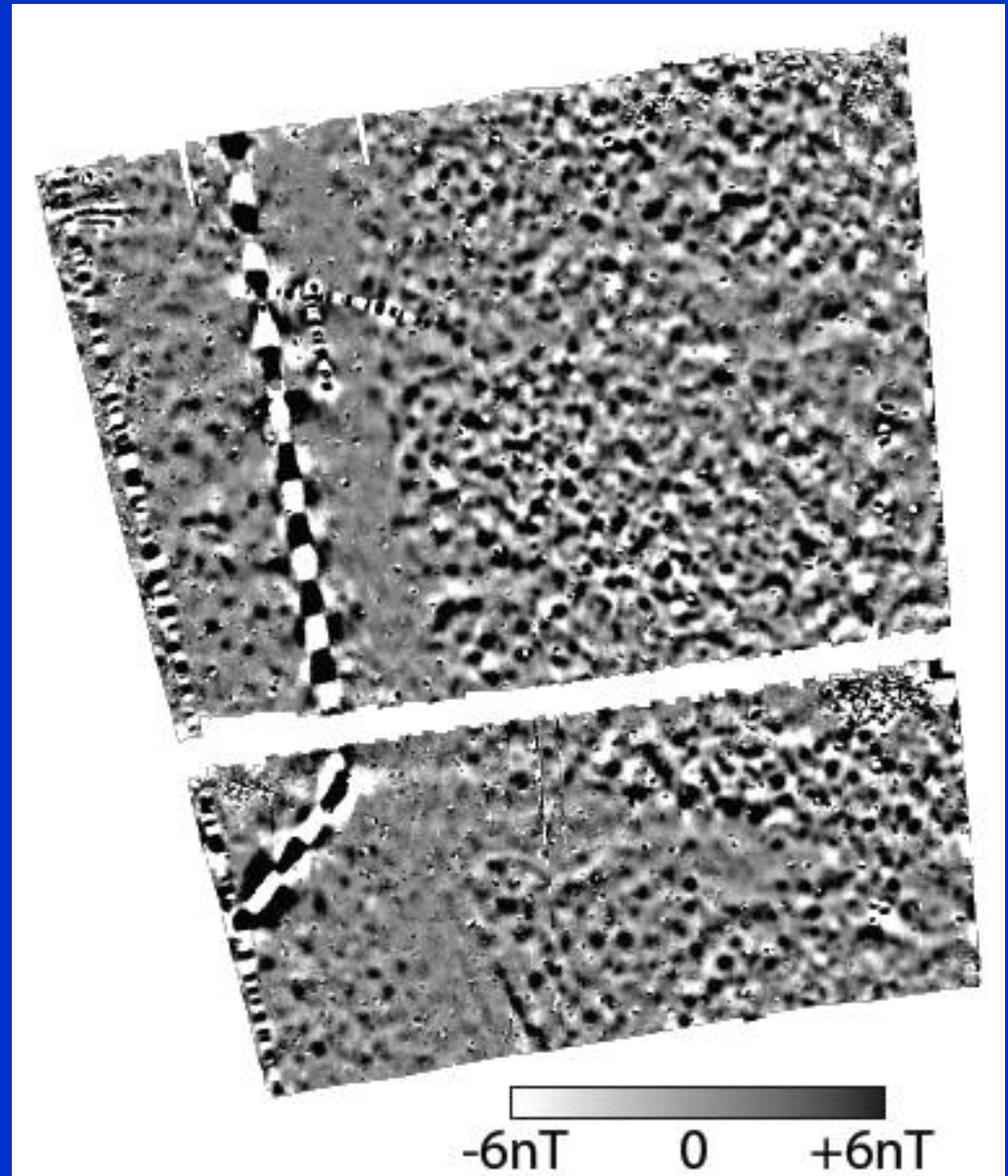
Problém detekcie nevybuchnutej munície v BA (bývalá Apolka):

aplikácie magnetometrie

Príklad – prejav oceľového
potrubia (typické spojenie
dipólových anomálií od
jednotlivých častí potrubia)

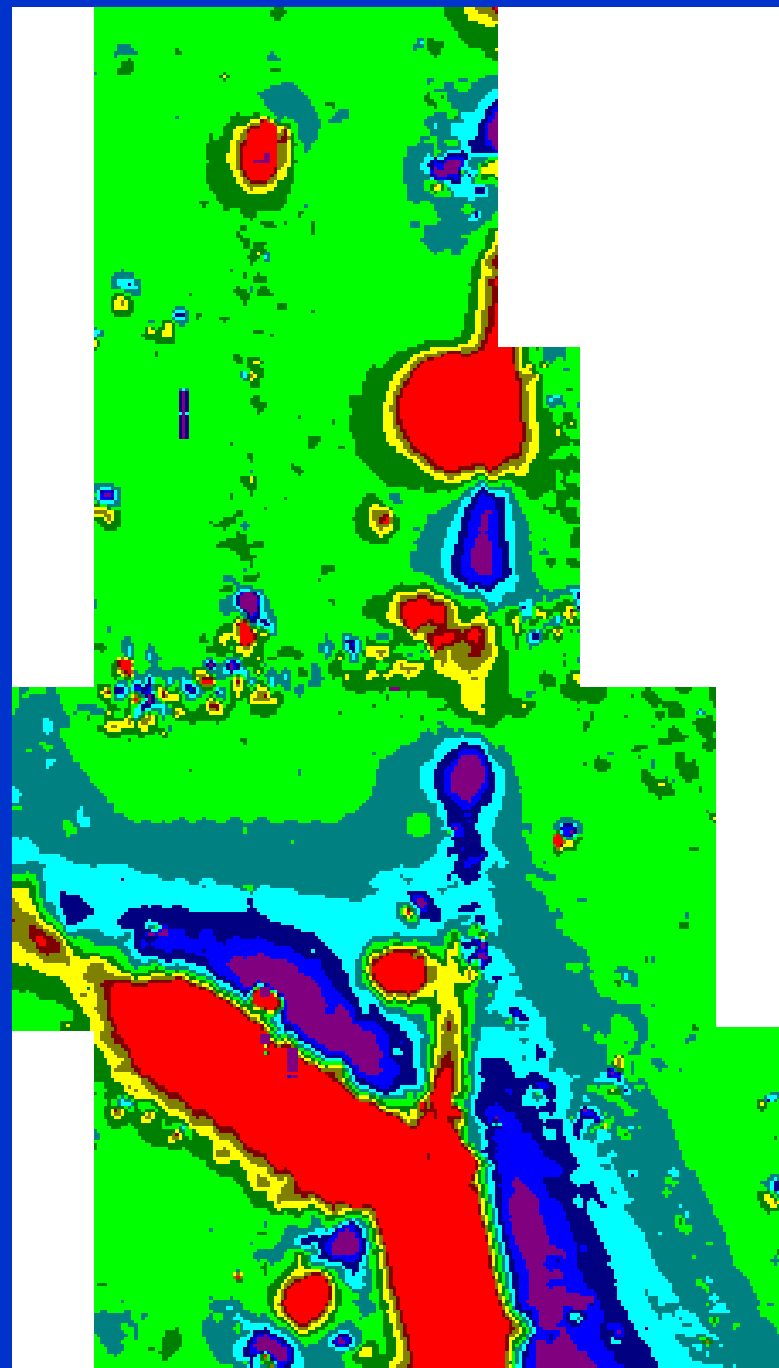
lokalita: Kiel, severné
Nemecko

aplikácie magnetometrie

Príklad – prejav
železobetónového krytu
kanalizácie a oceľového
potrubia

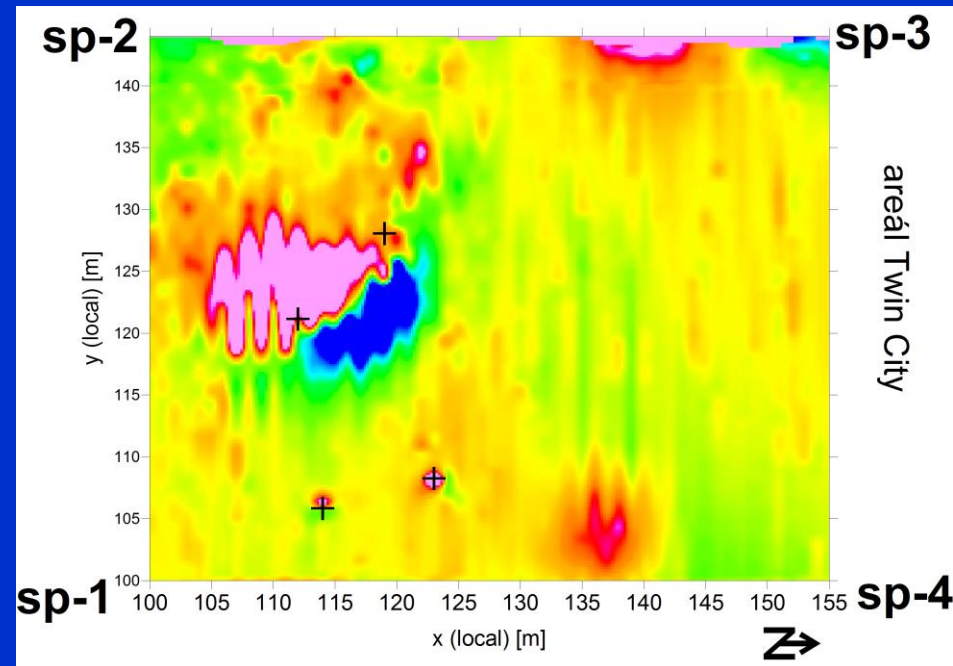
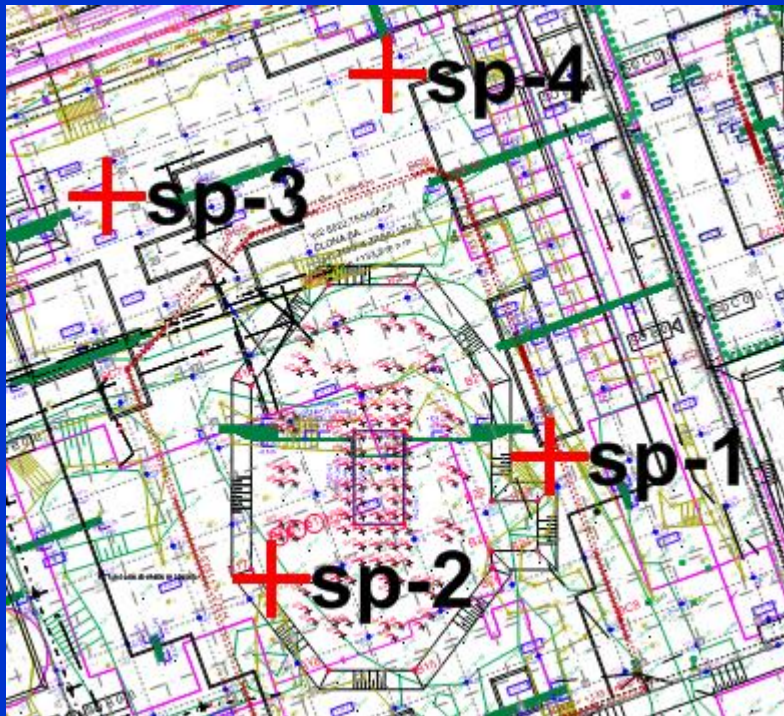
lokalita: Draždiak,
Bratislava

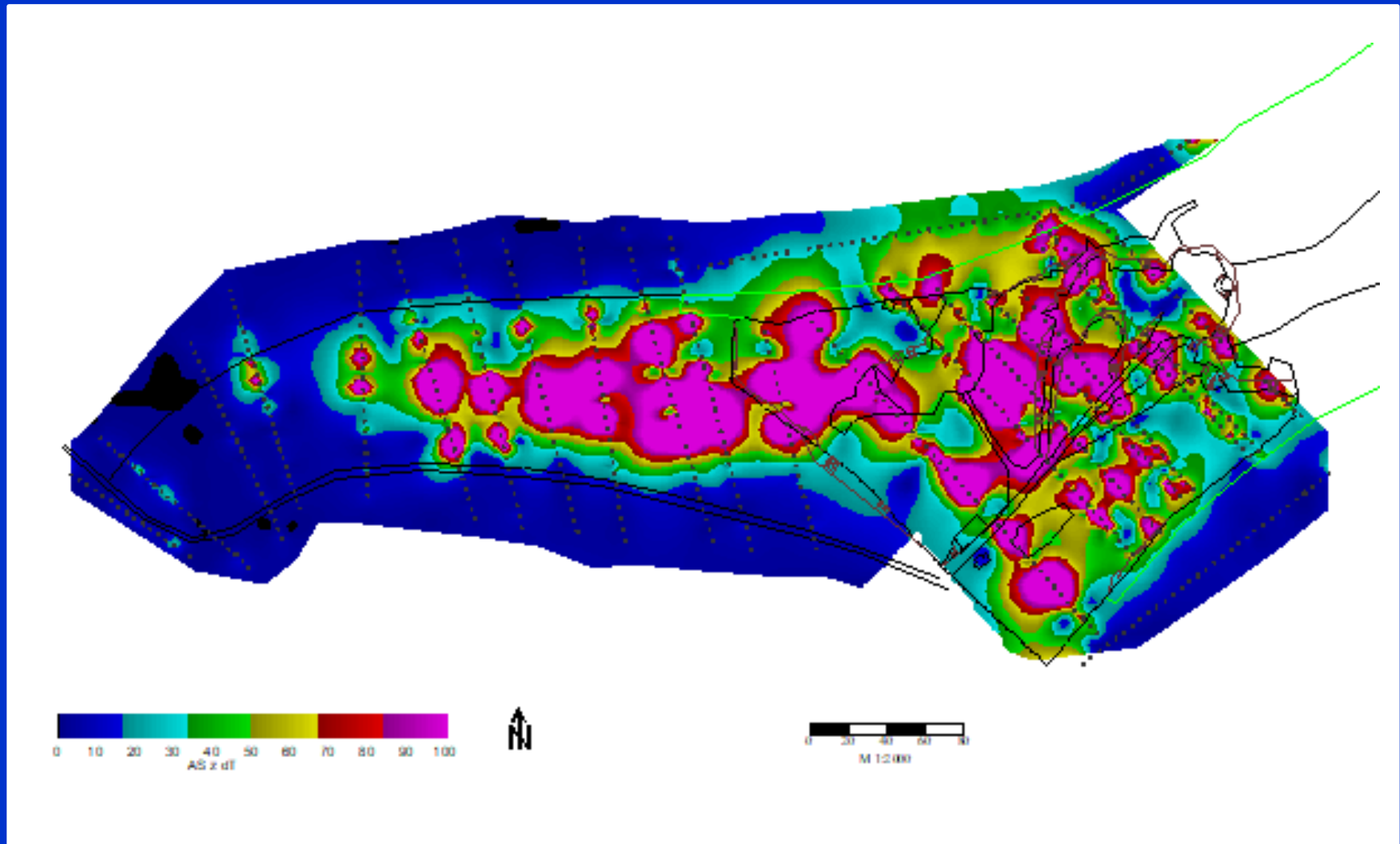
aplikácie magnetometrie

Príklad – prejav zvyšku
železobetónovej platne.

lokalita: stavenisko Skypark,
Bratislava

aplikácie magnetometrie – environmentálne problémy

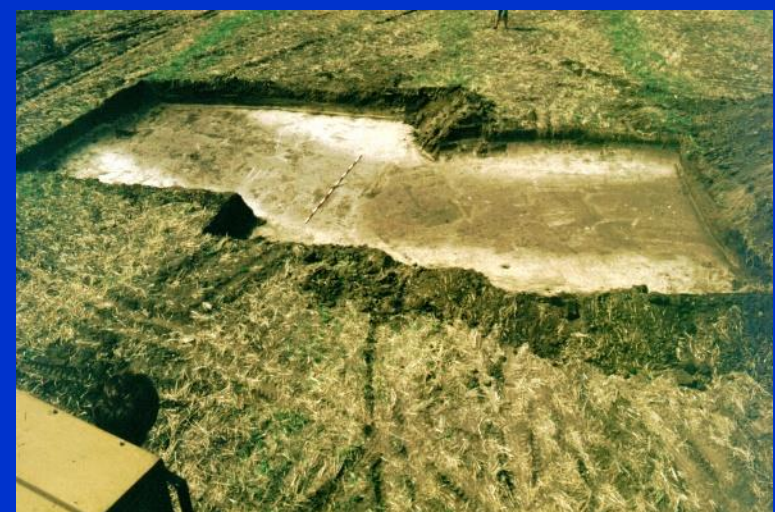
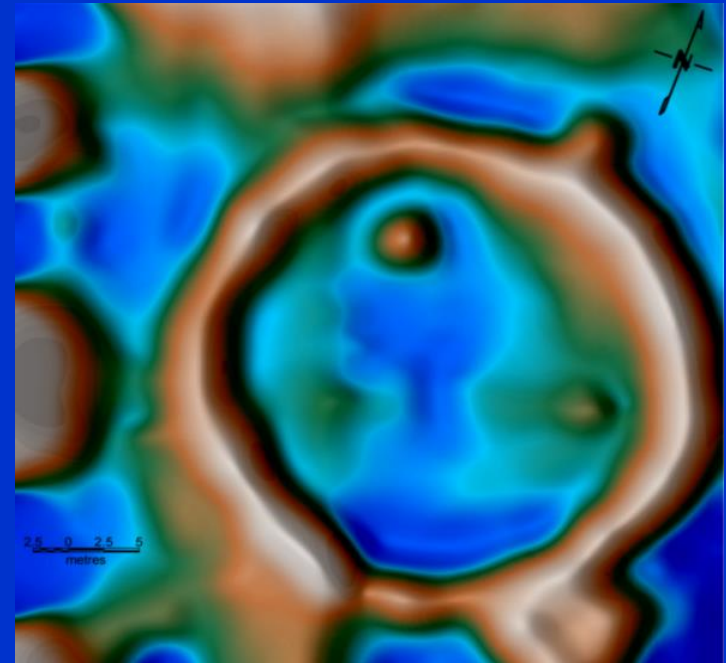
Vymapovanie zaspaných železobetónových blokov na starej skládke (Uzovská Panica).

aplikácie magnetometrie - archeológia

letecká snímka – letné obdobie

anomálne magnetické pole

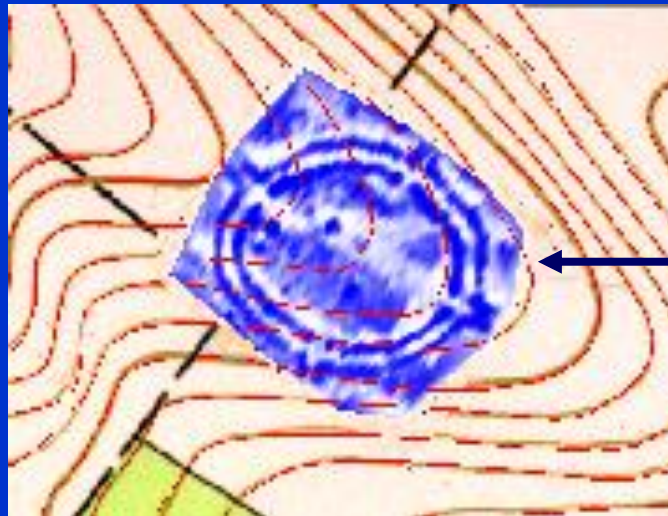
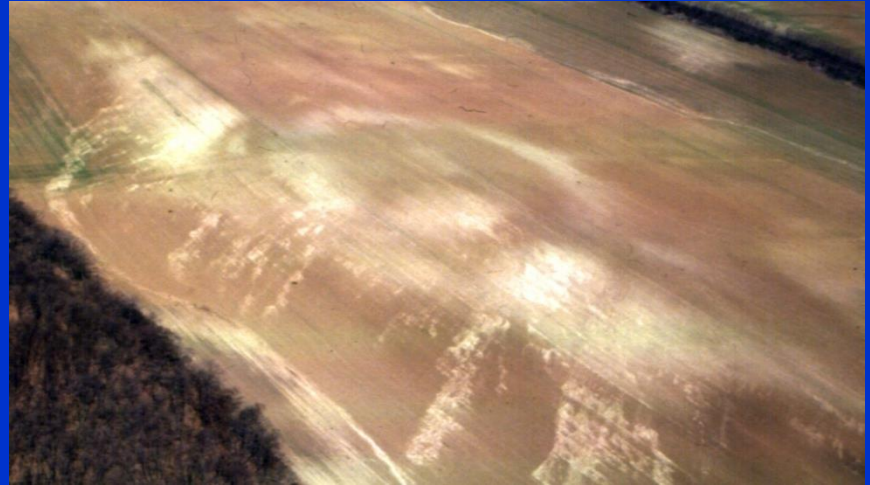
BRANČ, okr. Nitra, obdobie: doba bronzová – 18. stor. p.n.l.

aplikácie magnetometrie - archeológia

letecká snímka – letné obdobie

letecká snímka – zimné obdobie

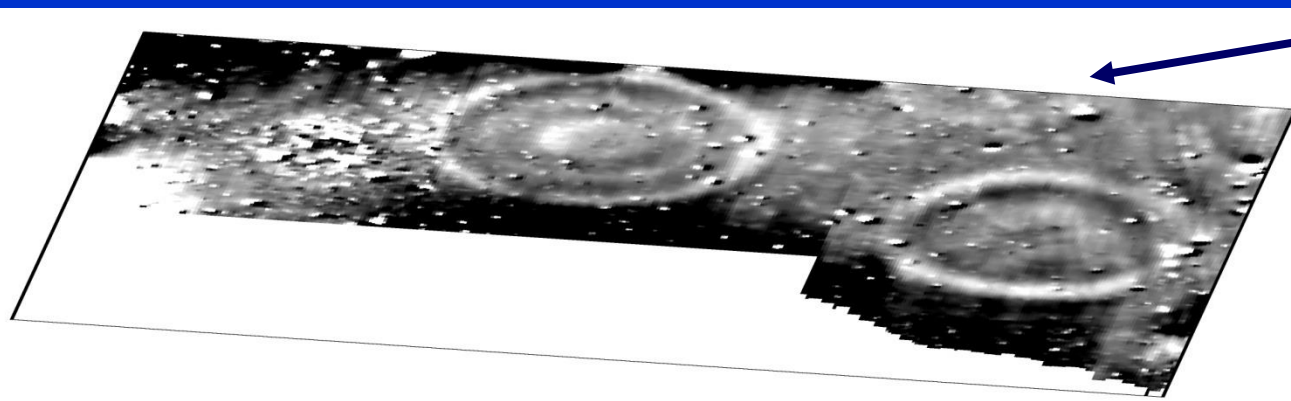

anomálne
magnetické pole

HORNÉ OTROKOVCE, okr. Hlohovec, obdobie: neolit – 35. stor. p.n.l.

Príklad – mapovanie archeologických štruktúr vďaka zvýšenej koncentrácii magnetických minerálov v humuse (tzv. rondel).

aplikácie magnetometrie - archeológia

zmerané anomálne
magnetické pole

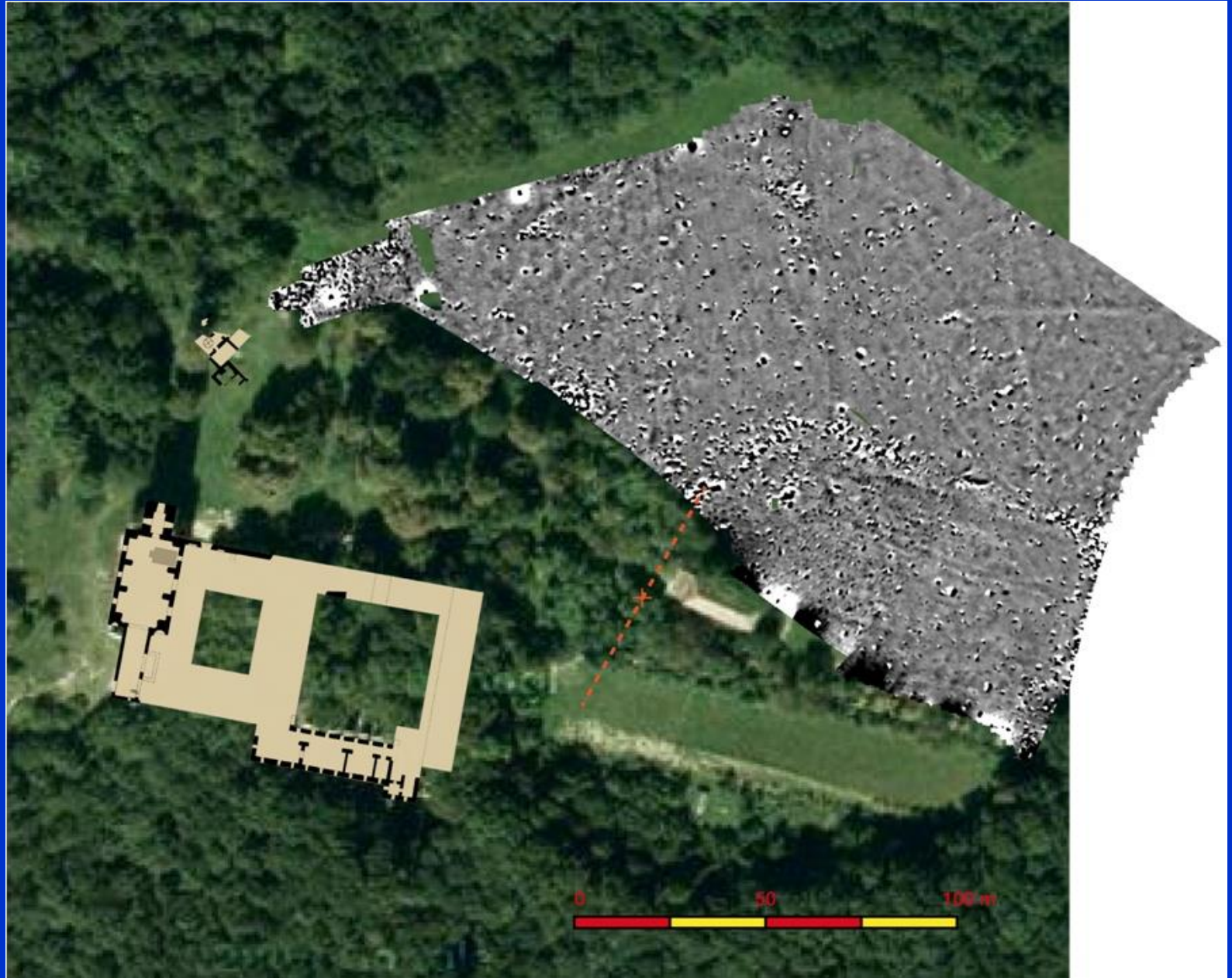

letecká
fotografia

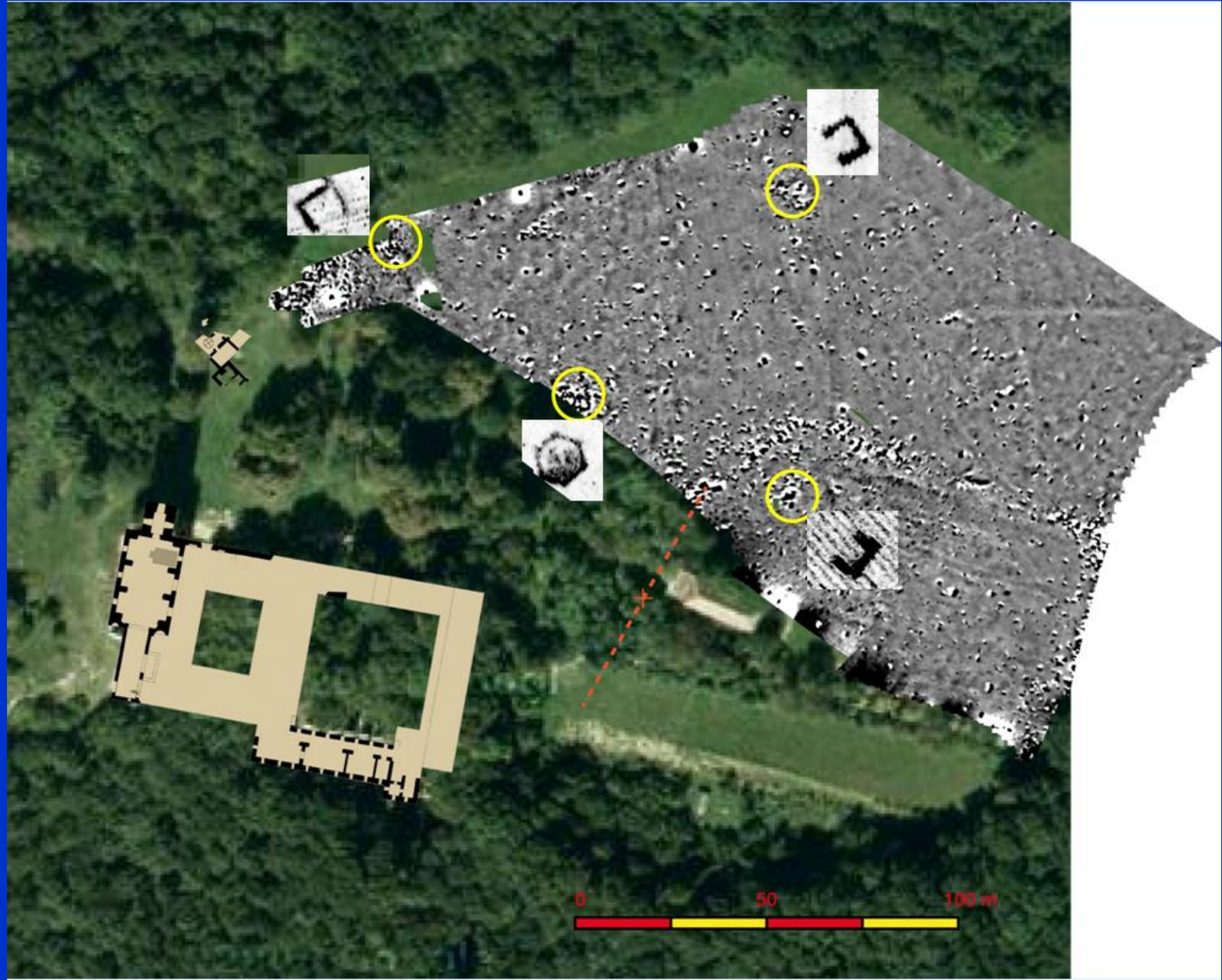
lokalita: Biely Kostol (pri Trnave), halštatské mohyly

Príklad – mapovanie archeologických štruktúr vďaka rozdielnym magnetickým vlastnostiam použitých materiálov (aj napr. vďaka zvýšenej koncentrácii magnetických minerálov v humuse).

ukážka použitia magnetometrie a radaru pri detekcii zvyškov múrov (lokalita Katarínka, JZ Slovensko)

ukážka použitia magnetometrie a radaru pri detekcii zvyškov múrov (lokalita Katarínka, JZ Slovensko)

využitie vysokopresnej magnetometrie

čomu sa vyvarovať:

- pri zbere dát:

rušivým zdrojom: malým na oblečení operátora (kľúče, mobil),
veľkým (odstavené auto, pohodené kladivo)

- pri interpretácii:

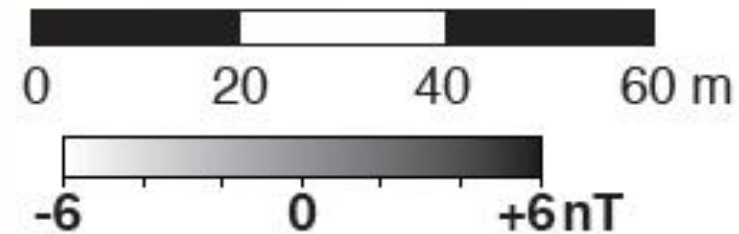
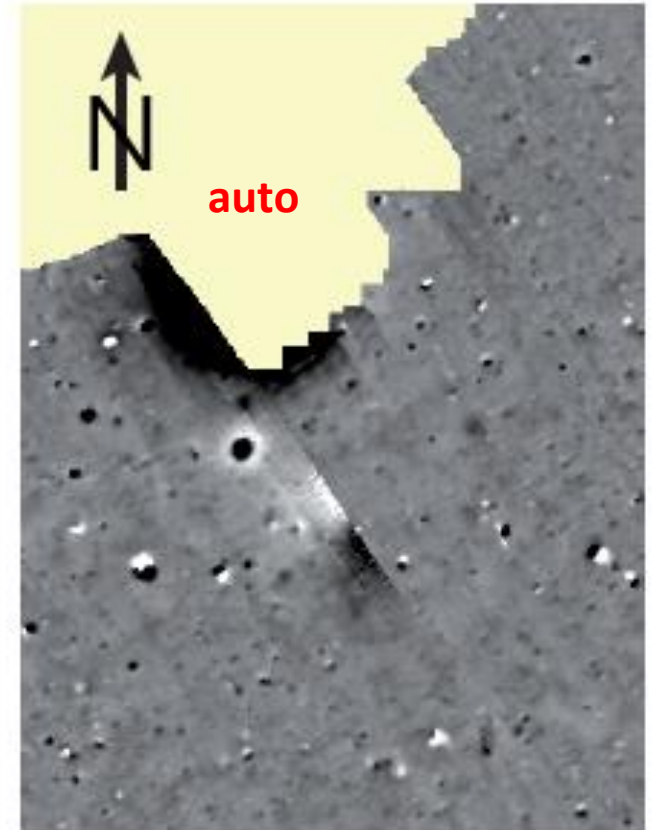
falošným anomáliám: od nearcheologických objektov,
určité anomálne črty môžu byť spôsobené
smerom chodenia, orbou, atď.

tomu, že niektoré objekty sa vôbec nemusia prejaviť alebo ich
prejav je kompletne zastretý pôsobením iných zdrojov

čomu sa vyvarovať:

rušivým zdrojom:

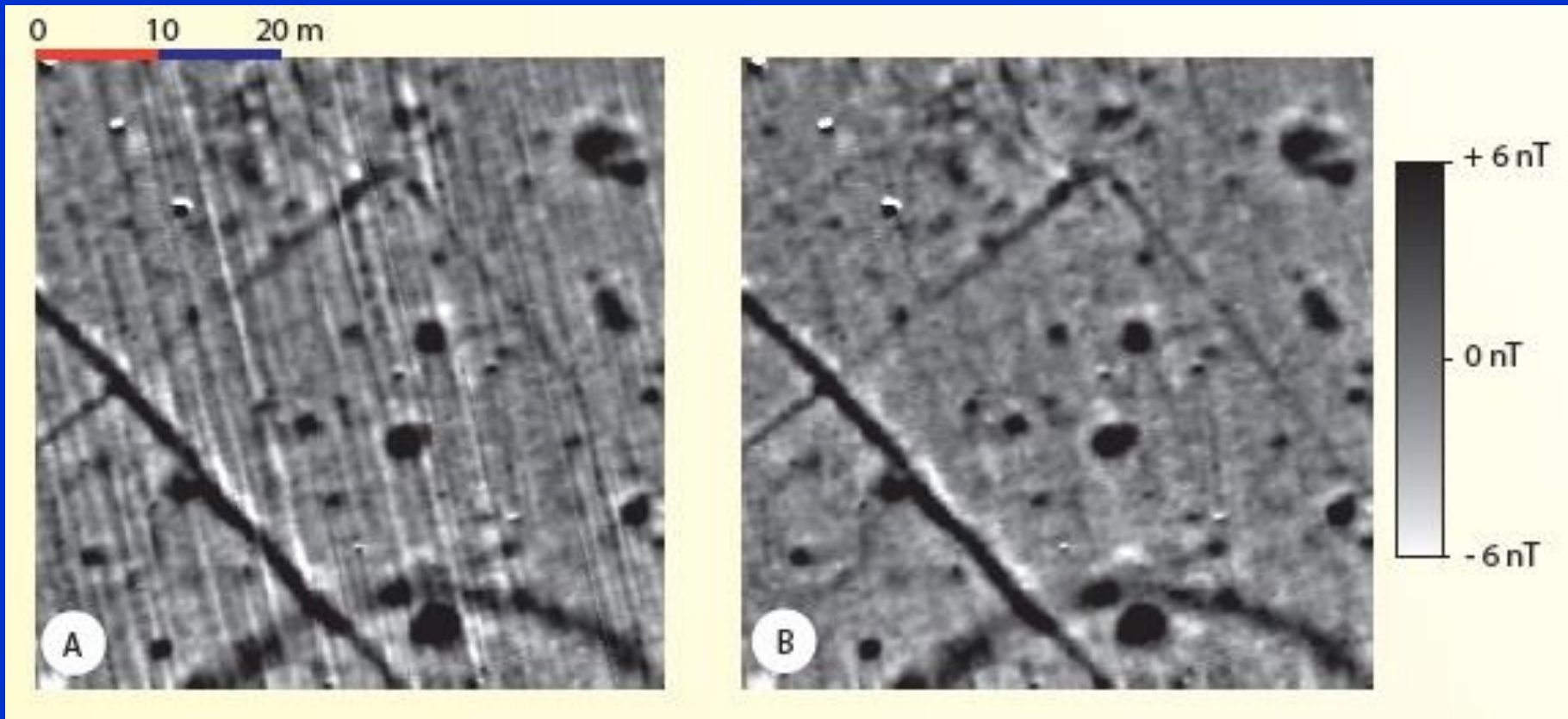
klúče
vo vaku

čomu sa vyvarovať:

falošným anomáliám

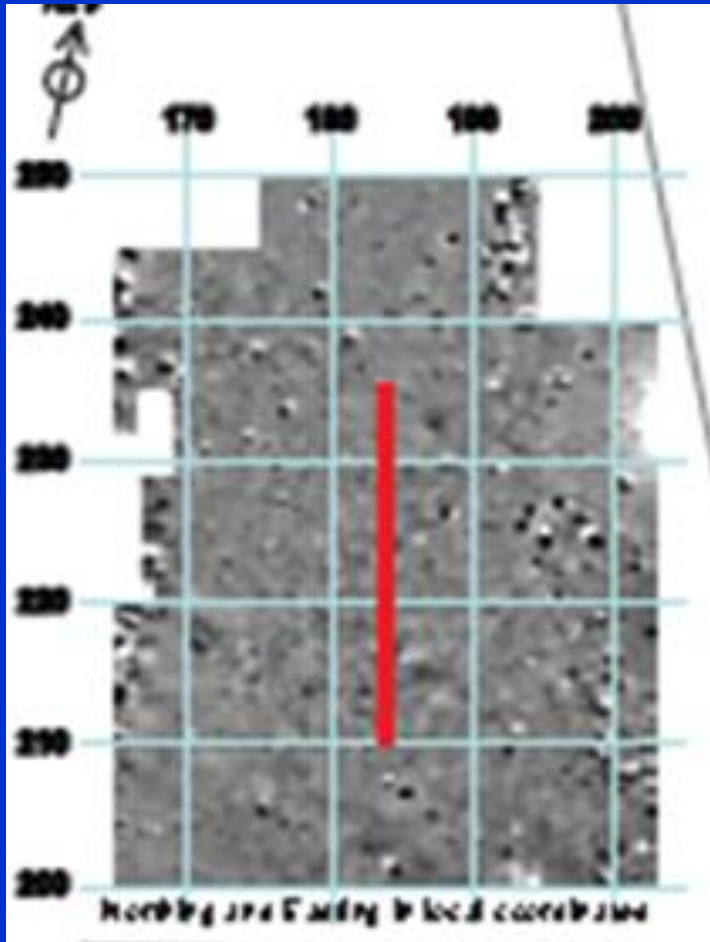
orba

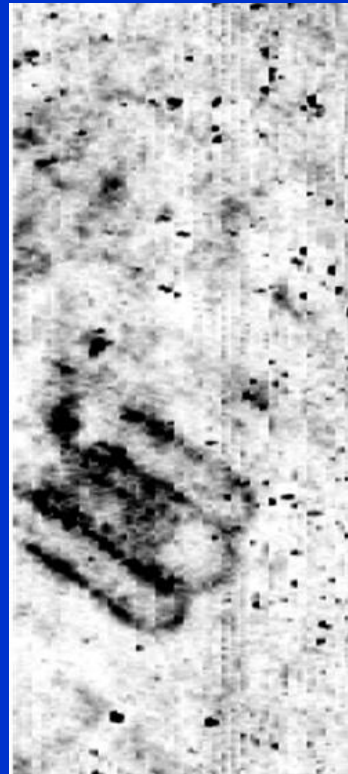
dá sa odstrániť pomocou špeciálnych filtrov

čomu sa vyvarovať:

principiálny problém – nedostatočný kontrast + prekrytie šumom

magnetometria

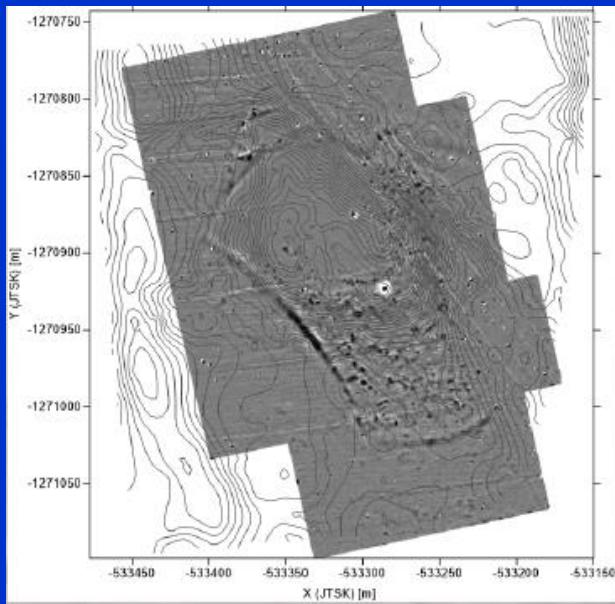

radar,
400 MHz

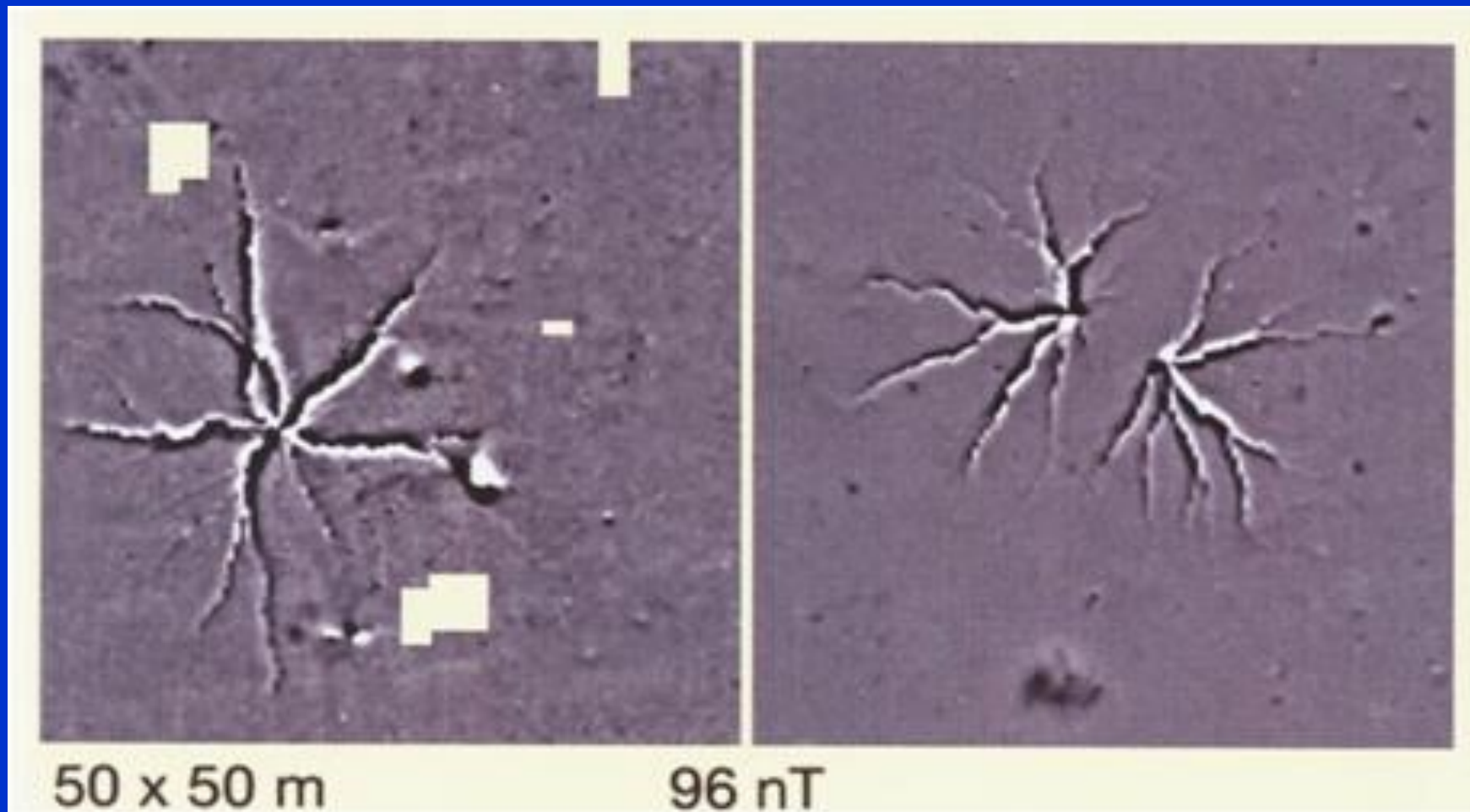

lokalita Iznik
(Turecko),
bývalé smetisko

Novinka!

**nový magnetometer s ferosondou – SENSYS MAGNETO MXPDA,
5 senzorov (zakúpený v rámci nového Vedeckého parku UK Bratislava)**

príklady anomálií po údere blesku (izotermálna remanentná magnetizácia)

Ďakujem za pozornosť!